

การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

วิทยานิพนธ์

ของ

สนอง หอมรวง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

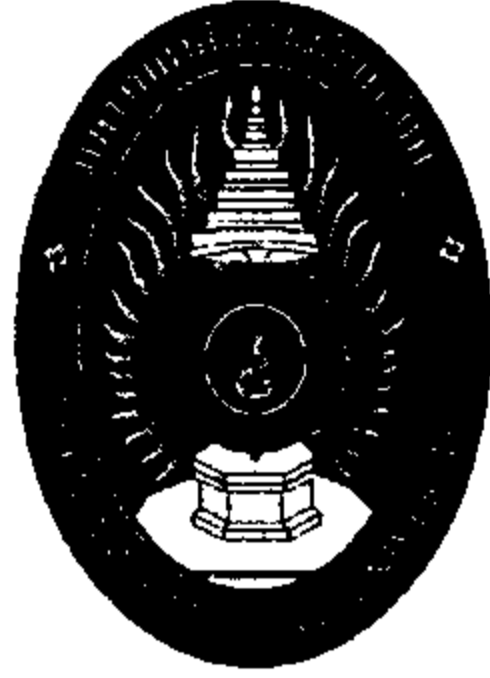
**OPERATION IN PREVENTING AND SOLVING DRUG
PROBLEMS IN EDUCATIONAL OPPORTUNITY
EXPANSION SCHOOLS UNDER THE OFFICE
OF BURIRAM PRIMARY EDUCATIONA
SERVICE AREA 1**

Sanong Homruang

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education Program in Educational Administration**

March 2016

Copyright of Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายสนอง หอมรวง
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

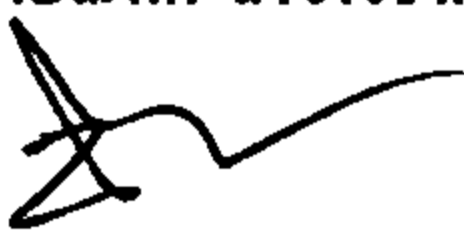

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

..... กรรมการ
(ดร.โกวิท วัชรินทรานุกร)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรานีพันธ์ จารุวัฒนพันธุ์)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ดร.บรรพต วงศ์ทองเจริญ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
วันที่..... เดือน 18 ส.ค. 2559 พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1		
ผู้วิจัย	สนอง หอมรวง		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.โกวิท วัชรินทรานุกร		ที่ปรึกษาหลัก
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี พัน จารุวัฒนพันธ์		ที่ปรึกษาร่วม
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ ใน 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการให้ความร่วมมือ ด้านการประเมินผล และด้านการนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 76 คน และครูผู้สอน จำนวน 285 คน รวม 361 คน แล้วทำการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .837 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. เปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่ง เมื่อจำแนก

ตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินผล และด้านการนำผลการปฏิบัติไปสู่การปรับปรุง มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เช่นกัน

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในกรณีเกี่ยวกับปัญหา ในการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยเรียงลำดับตามความถี่ 3 อันดับแรก จากมากไปน้อย ได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน รองลงมา คือการจัดทำข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังไม่เป็นระบบ และมีการจัดกิจกรรมในการป้องกันปัญหายาเสพติดน้อย ส่วนข้อเสนอแนะเรียงลำดับตามความถี่ 3 อันดับแรก จากมากไปน้อย อันดับแรก ได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อดำเนินการให้เพียงพอ รองลงมาคือ ควรมีการดำเนินการ ตามกฎหมายอย่างจริงจัง และควรมีการตรวจสอบหาสารเสพติดในนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน การจัดทำข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังไม่เป็นระบบ และมีการจัดกิจกรรมในการป้องกันปัญหายาเสพติดน้อย

TITLE	Operation in Preventing and Solving Drug Problems in Educational Opportunity Expansion Schools under the Office of Buriram Primary Educational Service Area 1		
AUTHOR	Sanong Homruang		
THESIS ADVISORS	Dr. Kovit Vajarintaragoon	Advisor	
	Asst. Prof. Dr. Praneephan Jaruwattanaphan	Co - Advisor	
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
UNIVERSITY	Buriram Rajabhat University	YEAR	2016

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare the operation of school administrators and teachers in preventing and solving drug problems in educational opportunity expansion schools under the office of Buriram primary educational service area 1 which based on 5 aspects of positions and working experience as follows: preparation, operation, cooperation, evaluation, and performance improvement. The samples - 76 school administrators and 285 teachers, totally 361 respondents - were randomly selected through sample size determination using Krejcie and Morgan Table. These samples were randomized with a stratified random sampling method. The instrument used for collecting data was questionnaires with three parts; check list, five-level rating scale, and open-ended questions. The questionnaires had reliability value at .837. The statistical methods used for analyzing data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was examined through t-values (t-test). The findings of the study were as follows:

1. According to school administrators and teachers' perspective, the operation in preventing and solving drug problems in educational opportunity expansion schools under the office of Buriram primary educational service area 1 was overall at a high level. Having considered each aspect, it was found at a high level in every aspect.

2. In comparison of the operation in preventing and solving drug problems in educational opportunity expansion schools under the office of Buriram primary educational service area 1, in terms of school administrators and teachers' perspective in aspect of positions, it was overall

found that statistically significant difference was at a level of .05. Having considered each aspect, evaluation and performance improvement had statistically significant difference at a level of .01 while other aspects performed no difference.

3. In comparison of the operation in preventing and solving drug problems in educational opportunity expansion schools under the office of Buriram primary educational service area 1, in terms of school administrators and teachers' perspective in aspect of working experience, it was overall found that there was no difference in performance. Having considered each aspect, there was also no difference in performance.

4. The problems in managing the operation in preventing and solving drug problems in educational opportunity expansion schools under the office of Buriram primary educational service area 1 ranked top 3 levels of frequency were shortage of operating budget, disorganization of data management of students who involve with drugs, and lack of activity management in preventing drug problems, respectively. Suggestions ranked top 3 level of frequency are as follows : adequate budget in operating should be provided, legal action should be taken seriously, and drug checking should be constantly provided for students.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน ในโอกาสที่ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรานีพันธ์ จารุวัฒนพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และ ดร.บรรพต วงศ์ทองเจริญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบพร้อมกับแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวก และประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นายธีรยุทธ โปรยไธสง ผู้อำนวยการโรงเรียนสะแกโพรงอนุสรณ์ นางสาวเจนจิรา ชิดชอบ ครูชำนาญการพิเศษ และนางสมลักษณ์ ศรีแก้ว ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสะแกโพรงอนุสรณ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแด่บิดา มารดา นูรพาจารย์ คณาจารย์และผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือเกื้อกูล ปลุกศรัทธาจนเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา

สนอง หอมรวง

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพประกอบ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ยาเสพติด.....	9
ความหมายของยาเสพติด.....	9
ประเภทของยาเสพติด.....	9
โทษของยาเสพติด.....	11
ลักษณะของผู้ติดยาเสพติด.....	12

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีป้องกันการติดยาเสพติด.....	14
พฤติกรรมวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	14
พฤติกรรมของวัยรุ่น	14
ลักษณะของวัยรุ่น.....	15
ปัจจัยของความเสี่ยงการติดยาเสพติดของวัยรุ่น.....	16
ผลกระทบของการใช้ยาเสพติดต่อนักเรียน.....	17
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	18
กลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน โรงเรียน.....	20
มาตรการในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดใน โรงเรียน.....	25
กิจกรรมในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดใน โรงเรียน.....	29
แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา	30
การดำเนินงานบริหารจัดการปัญหายาเสพติดใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1.....	33
แนวทางการดำเนินงานบริหารจัดการปัญหายาเสพติดใน โรงเรียน.....	33
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	34
การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
งานวิจัยในประเทศ.....	48
งานวิจัยต่างประเทศ.....	51
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	92
ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้.....	92
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	93
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	102
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสำหรับการวิจัย.....	108
ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	115
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	124

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำแนกตามอำเภอ.....	55
4.1 จำนวนค่าร้อยละและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	63
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายข้อ.....	64
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการเตรียมการโดยภาพรวม และรายข้อ.....	65
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการดำเนินงานโดยภาพรวม และรายข้อ.....	66
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการให้ความร่วมมือ โดยภาพรวม และรายข้อ.....	67
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการประเมินผลโดยภาพรวม และรายข้อ.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการนำผลปฏิบัติสู่การปรับปรุง โดยภาพรวม และรายชื่อ.....	70
4.8 เปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายชื่อ.....	72
4.9 เปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวม และรายชื่อ.....	73
4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวม และรายชื่อ.....	74

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 แสดงกรอบแนวคิดสถานศึกษา 3 D	30
2.2 แสดงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	39
2.3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ถึงแม้ว่าองค์กรต่าง ๆ จะได้ร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ในปัจจุบันปัญหานี้ก็ไม่ได้เบาบางลงไปและยังก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมหรือปัญหาอื่น ๆ ตามมา ทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามตลอดจนการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดและมีผลต่อความมั่นคงของประเทศ อันเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ในการแก้ไขปัญหานี้ต้องเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว เด็กและเยาวชน โรงเรียนนับว่าใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากที่สุดรองจากครอบครัว เราต้องร่วมแก้ไขปัญหานี้เบื้องต้น โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด

ด้วยคุณวิสาหการด้านยาเสพติด (2550 : 1) พบว่านับตั้งแต่การประกาศชัยชนะสงครามกับยาเสพติดปี 2547 เป็นต้นมา ยังปรากฏผู้ค้าผู้เสพเกี่ยวข้องกับยาเสพติดประเภทต่างๆ ทั้งกลุ่มเก่าและกลุ่มใหม่เกิดขึ้นตลอดเวลา สถิติผู้เข้ารับการบำบัดรักษาปี 2549 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่ยังอยู่ในช่วงอายุ 13 - 18 ปี เยาวชนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นกลุ่มเริ่มมีพฤติกรรมเสียดัวยาที่แพร่ระบาดเป็นยาบ้ามากที่สุด รองลงมาได้แก่สารระเหยกัญชาตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีการใช้ยาอีและโคเคนในกลุ่มเยาวชนที่ชอบเที่ยวในสถานบันเทิง โดยสาเหตุที่สำคัญก็คือความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวการศึกษาศาสนาสังคมและระบบราชการรวมถึงสภาพแวดล้อมที่ผลักดันและชักจูงเด็กให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแสดงให้เห็นว่าเยาวชนยังคงเป็นกลุ่มใหญ่ที่ประสบปัญหายาเสพติดการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติดจึงได้กำหนดให้เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เป็นปัญหาหนึ่งที่สร้างความยุ่งยากในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา และเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนได้ให้ความสนใจเป็นกรณีพิเศษ โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสนใจเป็นกรณีพิเศษ โดยได้กำชับให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และทำให้สถานศึกษาปลอดยาเสพติด โดยสิ้นเชิง แต่สภาพปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาก็มิได้ลดน้อยลงแต่อย่างใด แต่กลับมี

ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้น ภายใต้สถานการณ์การเมืองที่มีสภาพเศรษฐกิจไม่ดี ราคาสินค้าอุปโภค บริโภคมีราคาสูงขึ้นมาก ประชาชนเดือดร้อน ทำให้เกิดวิกฤตทางสังคม ประชาชนขาดคุณธรรม ส่วนเยาวชนก็มีปัญหายาเสพติด ซึ่ง พิกุล สิหาพงษ์ (2546 : 25) กล่าวว่า เยาวชนซึ่งเป็นเด็กในวัยเรียน มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เล่นการพนัน เที่ยวกลางคืน สูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยสมควร ในที่สุดก็หันเข้าหายาเสพติด ขาดความสนใจต่อการศึกษาเล่าเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ

จากสำรวจข้อมูล โดยสถาบันรามจิตติ (2555) ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตอนปลาย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจาก สถาบันการศึกษาทั้งสิ้น 1,939 แห่ง ได้รับการตอบกลับ จำนวน 1,396 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 72 มีจำนวนนักเรียนนักศึกษาทั้งหมด 45,894 คน โดยเป็นเยาวชนหญิง จำนวน 24,397 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 และเยาวชนชาย จำนวน 21,178 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 โดยเยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.8 ซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 41 และส่วนใหญ่ร้อยละ 72.2 ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดรัฐบาล พบว่า สารเสพติดที่ผู้เรียนเสพมาก ได้แก่ เหล้า บุหรี่ กัญชา ตามลำดับ โดยมีความถี่ในการเสพสารเสพติด ประเภทเหล้าและบุหรี่ สาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนเสพสารเสพติดมากที่สุดคือ การถูกเพื่อนฝูงชักชวน ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว เมื่อพิจารณาระดับการศึกษา พบว่า ในระดับอาชีวศึกษา มีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดมากที่สุด เช่น สูบบุหรี่ เสพกัญชา ดมกาว ทินเนอร์ และเสพยาบ้า ตามลำดับ เมื่อพิจารณาผู้เรียนที่ถูกลงโทษทางวินัยในเรื่องต่าง ๆ พบว่า ผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา ถูกลงโทษทางวินัยเนื่องจากมีพฤติกรรมการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เสพสารเสพติดร้ายแรงมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีข้อมูลการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี จากปี 2552 - 2553 พบว่า สูงขึ้นเกือบเท่าตัว คือจาก 274 คน เพิ่มขึ้น 480 คน และในปี 2554 มีจำนวน 451 คน ถือว่าลดลง จากปี 2553 เล็กน้อย ไม่แตกต่างกันมาก และส่วนใหญ่ผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีแนวโน้มอายุต่ำลง ส่วนใหญ่อายุประมาณ 15 - 18 ปี ยาเสพติดที่พบมากที่สุดเป็นยาบ้า และสารระเหย กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (กระทรวงยุติธรรม. 2555ก) และในการสำรวจ ปี 2554 จำนวนนักเรียนนักศึกษาในกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีจำนวน

เพิ่มมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2553 ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีโครงการ โรงเรียนสีขาว เน้นสร้างภูมิคุ้มกัน โดยจัดตั้งเครือข่าย โรงเรียนสีขาวประจำโรงเรียนในรูปแบบองค์กร 4 ประสาน 2 คำ กล่าวคือ 4 ประสาน ได้แก่ ผู้แทนผู้บริหาร ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนนักเรียน ส่วน 2 คำ ได้แก่ ผู้แทนผู้นำชุมชน และผู้แทนผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 17) ส่วนการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสมซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำมาใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ การจัดระบบดูแลช่วยนักเรียน โดยครูแต่ละคนดูแลรับผิดชอบนักเรียนในระดับชั้นที่ตนเองเป็นที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านการเรียน พฤติกรรมต่างๆ และคัดกรองนักเรียนเพื่อจำแนกประเภท ผู้เสี่ยง ผู้เสพ ผู้ติดและผู้ค้า

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตามยุทธศาสตร์รัฐ โรงเรียน ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา (คู่มือดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. 2557 : 17) โดยมีกิจกรรม ได้แก่ ทูบีนัมเบอร์วัน โรงเรียนสีขาว โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสถานศึกษาเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด มีการรายงานข้อมูลการจำแนกสถานะสถานศึกษา โครงการประเมินสถานศึกษาภายใต้ยุทธศาสตร์ รัฐ โรงเรียน และนโยบายด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด การคัดเลือกห้องเรียนสีขาวต้นแบบระดับสถานศึกษา กิจกรรมค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ได้ดำเนินการกับสถานศึกษาในสังกัด เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันที่จะต่อสู้กับสิ่งชั่วร้ายที่จะนำไปสู่การติดยาเสพติด โดยมุ่งเน้นทั้งตัวนักเรียน แกนนำ และผู้ปกครองที่ถือได้ว่ามีส่วนสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานให้แก่เยาวชน เพราะการสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว การเอาใจใส่ของครูหรือสถานศึกษา ทำให้เยาวชนไม่มีโอกาส ที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวและห่างไกลจากสิ่งเสพติดต่าง ๆ ดังนั้นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงเป็นเรื่องเร่งด่วน และจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาในสังกัด ในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 และได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา มีความสนใจจะศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็น

ข้อมูลในการพิจารณาวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต
ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
ตามความคิดเห็นของบุคลากรใน 5 ด้าน ได้แก่ การเตรียมการ การดำเนินการ การให้ความร่วมมือ
การประเมินผล และการนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตใน โรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
ตามความคิดเห็นของบุคลากรทั้ง 5 ด้าน โดยจำแนกตามสภาพตำแหน่งและประสบการณ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
2. ทำให้ทราบความแตกต่างการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 1 ตามตัวแปรตำแหน่ง และประสบการณ์

3. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับบุคลากรนำไปกำหนด ปรับปรุง พัฒนาแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 และเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามกรอบแนวทางการบริหารการจัดการปัญหาอาชญากรรมในโรงเรียน 5 ด้าน (กระทรวง ศึกษาธิการ. 2544 : 78) ดังนี้

1. การเตรียมการ
2. การดำเนินการ
3. การให้ความร่วมมือ
4. การประเมินผล
5. การนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 รวมทั้งสิ้น 1,189 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 96 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,093 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นบุคลากร ซึ่งได้จากการสุ่ม จากจำนวนประชากร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejci & Morgan : 2538 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 76 คน และครูผู้สอน จำนวน 285 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน แล้วทำการสุ่มแต่ละระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่ง ได้แก่

3.1.1 สถานภาพตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 ประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

3.1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

3.1.3 ประสบการณ์ของครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

3.1.3.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.3.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรม
ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหายาเสพติด ตามแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไข
ปัญหายาเสพติดของผู้บริหาร ครูและนักเรียน ที่ได้จัดกิจกรรมวิธีการที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าว
เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ เกิดประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.1 การเตรียมการ หมายถึง การปฏิบัติในการจัดทำแผนงาน การวางแผนการจัดทำ
ปฏิทินปฏิบัติงาน การกำหนดมาตรการเพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนการดำเนินงาน

1.2 การดำเนินการ หมายถึง การปฏิบัติสู่ขั้นตอนการนำความรู้ความเข้าใจและ
ความสามารถในการดำเนินการ นำแผน หรือมาตรการที่กำหนดเพื่อนำไปบริหารจัดการปัญหา
ยาเสพติดในโรงเรียนหรือสถานศึกษา

1.3 การให้ความร่วมมือ หมายถึง การปฏิบัติที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์และ
ประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
เจ้าหน้าที่ตำรวจ โรงพยาบาล และหน่วยงานเอกชนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติด

1.4 การประเมินผล หมายถึง การปฏิบัติในกระบวนการประเมินผลตรวจสอบ
สรุปเพื่อทราบผลสัมฤทธิ์แนวทางการบริหารจัดการปัญหายาเสพติดที่ได้ดำเนินการให้การดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนว่ามีปัญหาอุปสรรค และประสบผลสำเร็จอย่างไร ตลอดทั้งข้อเสนอแนะ
แนวทางของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.5 การนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง หมายถึง การปฏิบัติในการนำแนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดของผู้บริหาร โรงเรียน กับครูที่มีกระบวนการประเมินสรุปผลสัมฤทธิ์ที่ได้ดำเนินการให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่ามีปัญหาอุปสรรค และประสบผลสำเร็จตลอดทั้งข้อเสนอแนะแนวทางของผู้บริหาร โรงเรียนและครู ไปสู่การดำเนินการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน

2. ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 และครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

3. ประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

4. ประสบการณ์ของครูผู้สอน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

5. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นของรัฐที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่ส่งเสริมสนับสนุน และตรวจสอบการศึกษาของโรงเรียน โดยมีโรงเรียนในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอลำปลายมาศ อำเภอชำนิ และอำเภอบ้านด่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ยาเสพติด

- 1.1 ความหมายของยาเสพติด
- 1.2 ประเภทของยาเสพติด
- 1.3 โทษของยาเสพติด
- 1.4 ลักษณะของผู้ติดยาเสพติด
- 1.5 วิธีป้องกันการติดยาเสพติด
- 1.6 การป้องกันปัญหาเสพติดในครอบครัว

2. พฤติกรรมวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- 2.1 พฤติกรรมของวัยรุ่น
- 2.2 ลักษณะของวัยรุ่น
- 2.3 ปัจจัยของความเสี่ยงการติดยาเสพติดของวัยรุ่น
- 2.4 ผลกระทบของการใช้ยาเสพติดต่อนักเรียน

3. การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 3.1 กลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน
- 3.2 มาตรการในการดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียน
- 3.3 กิจกรรมในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน
- 3.4 แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D)

4. การดำเนินงานบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

- 4.1 แนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียน
- 4.2 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4.3 การดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ยาเสพติด

ยาเสพติด เป็นภัยต่อเด็ก เยาวชน และสังคม มีผู้กำหนดความหมายไว้ดังนี้

ความหมายของยาเสพติด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556 : 947) ให้ความหมายไว้ว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะทำให้ติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ฝิ่น เฮโรอีน ยานอนหลับและสุรา

พะเยาว์ เหมือนวงศัญชาติ (2542 : 86) ให้ความหมายว่า ยาเสพติดหมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้นเมื่อนำเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังจะทำให้เกิดการเสพติดได้หากใช้สารนั้นเป็นประจำทุกวัน หรือวันละหลาย ๆ ครั้ง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2547 : 125) ให้ความหมายไว้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดย สูบ ดม ฉีด รับประทาน หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการต้องการยาเมื่อยาขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง ยาเสพติดยังรวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ทั้งนี้ไม่หมายความถึง ยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วย ยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

กล่าวโดยสรุป ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีซึ่งเมื่อนำเข้าสู่ร่างกายโดยวิธี สูบ ดม ฉีด กิน หรือวิธีการใด ๆ ก็ตามทำให้ผู้เสพมีอาการหรือพฤติกรรมผิดไปจากปกติ และส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ผู้เสพจะมีความต้องการเสพอย่างต่อเนื่องและเพิ่มขนาดขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลทำให้ร่างกายทรุดโทรม

ประเภทของยาเสพติด

ยาเสพติด มีหลายประเภท สามารถแบ่งได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2547 : 15) ได้แบ่งออกเป็นหลายประเภท เช่น การแบ่งตามการออกฤทธิ์ การแบ่งตามแหล่งที่มา และการแบ่งตามกฎหมาย

1. การแบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทแบ่งเป็น 4 ประเภท

1.1 ประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน ยานอนหลับ ยาระงับประสาท ยากล่อมประสาท เครื่องดื่มมีนเมา รวมทั้งสารระเหย เช่น ทินเนอร์ แล็กเกอร์ น้ำมันเบนซิน กาว เป็นต้น มักพบว่าผู้เสพยาเสพติดมีร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง อ่อนเพลีย ฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย

1.2 ประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ ยาบ้า ยาอี กระทั่งม โคเคน มักพบว่าผู้เสพยาจะมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย จิตสับสน หวาดระแวง บางครั้งมีอาการคลุ้มคลั่ง หรือทำในสิ่งที่คนปกติไม่กล้าทำ เช่น ทำร้ายตนเองหรือฆ่าผู้อื่น เป็นต้น

1.3 ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี เห็ดขี้ควาย เป็นต้น ผู้เสพยาจะมีอาการประสาทหลอน ฝันเพื่อง เห็นแสงสีวิจิตรพิสดาร หูแว่ว ได้ยินเสียงประหลาดหรือเห็นภาพหลอนที่น่าเกลียดน่ากลัว ควบคุมตนเองไม่ได้ในที่สุดมักป่วยเป็นโรคจิต

1.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน คือ ทั้งกระตุ้นกดและหลอนประสาทร่วมกัน ได้แก่ ผู้เสพยาจะมีอาการหวาดระแวง ความคิดสับสนเห็นภาพลวงตา หูแว่ว ควบคุมตนเองไม่ได้ และป่วยเป็นโรคจิตได้

2. แบ่งตามแหล่งที่มาหรือแหล่งที่เกิด

แบ่งตามแหล่งที่เกิดซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตมาจากพืช เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน กระทั่งม กัญชา เป็นต้น

2.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน ยาอี เอ็คตาซี เป็นต้น

3. แบ่งตามกฎหมาย

แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จะแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

3.1 ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 ได้แก่ เฮโรอีน แอลเอสดี แอมเฟตามีน หรือ ยาบ้า ยาอีหรือ ยาเลิฟ

3.2 ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 2 ยาเสพติดประเภทนี้สามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ แต่ต้องใช้อย่างใต้การควบคุมของแพทย์ และใช้เฉพาะกรณีที่จำเป็นเท่านั้น ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคน หรือ โคคาอิน และเมทาโดน

3.3 ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 3 ยาเสพติดประเภทนี้ เป็นยาเสพติดให้โทษที่มี

ยาเสพติดประเภทที่ 2 ผสมอยู่ด้วยมีประโยชน์ทางการแพทย์ การนำไปใช้เพื่อจุดประสงค์อื่น หรือเพื่อเสพ จะมีบทลงโทษกำกับไว้ ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ ยาแก้ไอที่มีตัวยาโคเคอิน ยาแก้ ท้องเสีย ที่มีฝิ่นผสมอยู่ด้วย ยาฉีกระงับปวดต่าง ๆ เช่น มอร์ฟิน เพทิดีน ซึ่งสกัดมาจากฝิ่น

3.4 ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 4 คือสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 ยาเสพติดประเภทนี้ไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในการบำบัดโรค แต่อย่างใดและมีบทลงโทษกำกับไว้ด้วย ได้แก่ น้ำยาอะเซติกแอนไฮไดรด์ และอะเซติลคลอไรด์ ซึ่งใช้ในการเปลี่ยน มอร์ฟิน เป็นเฮโรอีน สารคลอซูโคอีเฟลรีน สามารถใช้ในการผลิตยาบ้าได้และ วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก 12 ชนิด ที่สามารถนำมาผลิตยาอีและยาบ้าได้

3.5 ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าขายอยู่ในยาเสพติด ประเภทที่ 1 ถึง 4 ได้แก่ ทุกส่วนของพืชกัญชา ทุกส่วนของพืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย เป็นต้น

โทษของยาเสพติด

โทษของยาเสพติดนอกจากจะมีผลต่อผู้เสพโดยตรงแล้ว ยังทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับบุคคล รอบข้าง ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 1 - 2) ได้กล่าวถึงโทษ ของยาเสพติดไว้ ดังนี้

1. โทษต่อผู้เสพ ฤทธิ์ของยาเสพติดจะมีผลต่อระบบอวัยวะต่างๆ ของร่างกายและ จิตใจของผู้เสพ เช่น มีรูปร่างผอม ซุบซิด ผิวกดำ ไม่มีแรง อ่อนเพลียง่าย สมองเลื่อม และเป็น โรค ติดเชื้อได้ง่าย รวมทั้งภูมิคุ้มกันต้านทานในร่างกายจะลดลง สมรรถภาพทางจิตใจเลื่อม มีอารมณ์ แปรปรวนง่าย ซึมเศร้า วิดกกังวล ความรู้สึกฟุ้งซ่าน
2. โทษต่อครอบครัว เป็นบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว สภาพครอบครัว ขาดความอบอุ่น สูญเสียรายได้ของครอบครัว รวมทั้งทำให้ครอบครัวแตกแยก
3. โทษต่อสังคมและเศรษฐกิจ เช่น ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม เกิดอุบัติเหตุ และ ปัญหาโรคเอดส์
4. โทษต่อประเทศชาติ เป็นบ่อนทำลายเศรษฐกิจ ความมั่นคงและความสงบสุขของ ประเทศชาติ ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียกำลังคนและงบประมาณแผ่นดินจำนวนมหาศาลเพื่อใช้จ่าย ในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ที่ติดยาเสพติด

กนิษฐา กล่อมเกลา (2542 : 58 - 59) ได้กล่าวถึงโทษของยาเสพติดไว้ ดังนี้

1. ผลกระทบต่อตนเอง เช่น สุขภาพจะทรุดโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ มึนงงไม่สนใจ ตัวเอง ไม่ค่อยรับประทานอาหาร ขาดความรับผิดชอบชั่วดี ขาดความยับยั้งชั่งใจ

2. ผลกระทบต่อครอบครัว เช่น เป็นภาระของครอบครัว ครอบครัวเกิดความเดือดร้อนและอับอาย

3. ผลกระทบต่อสังคม เช่น เกิดปัญหาอาชญากรรม ขาดความสงบสุข

4. ผลกระทบต่อประเทศชาติ เช่น ทำลายเศรษฐกิจของชาติ บ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศชาติ

กล่าวโดยสรุป ยาเสพติดให้โทษ มีโทษต่อผู้เสพ ทำให้ร่างกายมีรูปร่างผอม ชูบซิด ผิดคล้ำ ไม่มีแรง อ่อนเพลียง่าย สมองเสื่อม ภูมิคุ้มกันต้านในร่างกายลดลง โรคแทรกซ้อนเกิดขึ้นได้ง่าย สมรรถภาพทางจิตใจเสื่อม มีอารมณ์แปรปรวนง่าย และยังให้โทษต่อครอบครัว สังคม เศรษฐกิจและประเทศชาติ

ลักษณะของผู้ติดยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและปราบปรามยาเสพติด (2551 ข : 49) ได้รวบรวมวิธีสังเกตผู้ที่ใช้ยาเสพติด ซึ่งสังเกตได้จากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะสังเกตได้จาก
  - 1.1 สุขภาพร่างกายทรุดโทรม ชูบผอม ไม่มีแรง อ่อนเพลีย
  - 1.2 ริมฝีปากเขียวคล้ำ แห้ง
  - 1.3 ร่างกายสกปรก เหงื่อออกมากกลิ่นตัวแรงเพราะไม่ชอบอาบน้ำ
  - 1.4 ผิวหนังหยาบกร้าน เป็นแผลพุพองอาจมีหนองหรือน้ำเหลือง
  - 1.5 มีรอยกรีดด้วยของมีคมเป็นรอยแผลเป็นที่บริเวณแขนและหรือท้องแขน
  - 1.6 ใส่เสื้อแขนยาว กางเกงขายาวและสวมแว่นตาคำเพื่อปิดบังม่านตาที่ขยาย
2. การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจความประพฤติและบุคลิกภาพ สังเกตได้จาก
  - 2.1 เป็นคนเจ้าอารมณ์ หงุดหงิดง่ายเอาแต่ใจตนเอง ขาดเหตุผล
  - 2.2 ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่
  - 2.3 ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
  - 2.4 พูดจากร้าวร้าว
  - 2.5 ชอบแยกตัวอยู่คนเดียวไม่เข้าหาผู้อื่น ทำตัวลึกลับ
  - 2.6 ชอบเข้าห้องน้ำนาน ๆ
  - 2.7 ใช้เงินเปลืองผิดปกติ ทรัพย์สินในบ้านสูญหายบ่อย
  - 2.8 พบอุปกรณ์เกี่ยวกับยาเสพติด เช่น หลอดฉีดยา เข็มฉีดยา กระดาษตะกั่ว

3. การสังเกตอาการขาดยา ดังต่อไปนี้
  - 3.1 น้ำมูก น้ำตาไหล หาวบ่อย
  - 3.2 กระสับกระส่าย กระวนกระวาย หายใจถี่ ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน เบื่ออาหาร น้ำหนักลด อาจมีอุจจาระเป็นเลือด
  - 3.3 ขนลุกเหงื่อออกมากผิดปกติ
  - 3.4 ปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดเสียวในกระดูก
  - 3.5 ม่านตาขยายโตขึ้น ตาพร่าไม่สู้แดด
  - 3.6 มีอาการสั่น ชัก เกร็ง ไข้ขึ้นสูง ความดันโลหิตสูง เป็นตะคริว นอนไม่หลับ
  - 3.7 เพื่อ คลุ้มคลั่ง อาละวาด ควบคุมตนเองไม่ได้
4. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมความประพฤติและบุคลิกภาพ สังเกตได้จาก
  - 4.1 มั่วสุมกับคนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด
  - 4.2 ไม่สนใจความเป็นอยู่ของตนเอง แต่งกายสกปรก ไม่ค่อยอาบน้ำ
  - 4.3 ชอบออกนอกบ้านเสมอ ๆ และกลับบ้านผิดเวลา
  - 4.4 ไม่ชอบทำงาน ชอบนอนตื่นสาย
  - 4.5 มีอาการวิตกกังวล เศร้าซึม สีหน้าหมองคล้ำ
5. ลักษณะทั่วไปสังเกตได้จาก
  - 5.1 ตาโรย ขาดความกระปรี้กระเปร่า น้ำมูกไหล น้ำตาไหล
  - 5.2 เหงื่อออกมาก กลิ่นตัวแรง พูดจาไม่สัมพันธ์กับความจริง
  - 5.3 บริเวณแขนตามแนวเส้น โลหิตมีร่องรอยการเสพยาโดยการฉีดให้เห็น
  - 5.4 ที่ท้องแขนมีรอยแผลเป็น โดยกรีดด้วยของมีคม
  - 5.5 ใต้แว่นตากรองแสงเข้มเป็นประจำเพราะม่านตาขยายและเพื่อปิดนัยน์ตาสีแดงกำ
  - 5.6 มักสวมเสื้อแขนยาวปกปิดรอยฉีดยา
  - 5.7 มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพยานั้นต่อไปอีกเรื่อย ๆ
  - 5.8 มีแนวโน้มที่จะเพิ่มปริมาณของสิ่งเสพติดให้มากขึ้น
  - 5.9 ถ้าถึงเวลาที่เกิดความต้องการแล้วไม่ได้เสพจะเกิดอาการขาดยาหรืออยากยา โดยแสดงออกมาในลักษณะอาการต่าง ๆ เช่น หาว อาเจียน น้ำมูกน้ำตาไหล ทูรนทูราย คลุ้มคลั่ง โมโห ขาดสติ ฉุนเฉียว ฯลฯ
  - 5.10 ทำให้ร่างกายซูบผอม มีโรคแทรกซ้อน และทำให้เกิดอาการทางโรคประสาทและจิตไม่ปกติ

วิธีป้องกันการติดยาเสพติด

ส่วนวิชาการด้านยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (2553: 8) ได้กล่าวถึงหลักการ ในการป้องกันยาเสพติด โดยแบ่งออกได้เป็น 4 ข้อ ดังนี้

1. การป้องกันตนเอง เริ่มจากการมีระเบียบวินัยในตนเองขยันหมั่นเพียร ทำตัว เป็นแบบอย่างที่ดี ใช้ เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เลือกคบเพื่อนที่ดีไม่มั่วสุมในอบายมุขและสิ่งเสพติด และไม่ใช่ยาโดยมิได้รับคำแนะนำจากแพทย์ รวมทั้งไม่ทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิด โดยเด็ดขาด
2. การป้องกันครอบครัว เริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่าง สมาชิกในครอบครัวแบ่งเบา ภาระหน้าที่แก่กันและกัน ภายในบ้าน มีความรักใคร่กลมเกลียว และ มีความเข้าใจกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีปัญหา ช่วยสอดส่องดูแลสมาชิกในครอบครัวอย่าให้ เกี่ยวข้องกับยาเสพติด คอยอบรมตักเตือนสมาชิกในครอบครัวให้รู้ถึง โทษและภัยของยาเสพติด หากมีสมาชิกเสพยา เสพติดในครอบครัวควรรีบให้เข้ารักษาตัวอย่าปล่อยทิ้งไว้นาน ควรรักษา โดยเร็วที่สุดเพื่อ ประโยชน์ในการรักษา
3. การป้องกันชุมชน ช่วยชี้แจงให้เพื่อนบ้านเข้าใจถึง โทษและภัยของยาเสพติด เพื่อมิให้เพื่อนบ้านที่ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ต้องถูกหลอกลวงและหากพบว่า เพื่อนบ้านติดยาเสพติด จงช่วยแนะนำให้ไปรักษาตัวที่ โรงพยาบาลภายในชุมชน หรือคนภายนอกชุมชนมีพฤติกรรม เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยอาจ ใช้มาตรการการตักเตือน กดดันทางสังคม แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือ แจ้งคณะกรรมการหมู่บ้าน
4. การป้องกันสังคม โดยให้ความร่วมมือกับ ทางราชการ ในการเป็นหูเป็นตา ช่วยสอดส่องเฝ้าระวัง ปัญหา เมื่อทราบว่าสถานที่ใดเป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด มีกิจกรรมใด ที่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะชักนำให้เด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยว หรือมีพฤติกรรมน่าจะเกี่ยวข้องกับ การนำยาเสพติดมาแพร่ระบาด ควรแจ้งเบาะแสให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรับทราบ

พฤติกรรมวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

วัยรุ่น เป็นวัยที่กำลังอยากรู้อยากลอง ทำตามค่านิยม ต้องการแสดงออกให้คนอื่น ได้เห็น ต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้เกิดความคิดเป็นอิสระ ทำให้มีการแสวงหาความพึงพอใจ ของตนเอง อยากรู้ อยากรองสิ่งแปลกใหม่ ต้องการให้เพื่อนยอมรับนับถือ

พฤติกรรมของวัยรุ่น

พฤติกรรมของวัยรุ่น มีการพัฒนาเป็นไปตามธรรมชาติช่วงวัยอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะมี

การเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ ดังนี้

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2541 : 242 - 243) กล่าวว่าวัยรุ่นทั้งเพศชายและเพศหญิงเริ่มต้องการความเป็นอิสระ แต่ก็ยังต้องการความช่วยเหลือจากบิดามารดาในการปฏิบัติตนในสังคม วัยรุ่นต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นรู้การผูกมิตรและการกระทำตนให้เพื่อฝูงพอใจวัยรุ่นจะรับเอาแบบอย่างของผู้ใหญ่มาเป็นแบบฉบับของตนแทบทั้งสิ้น เช่น ความคิด การแต่งกาย ค่านิยมต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม กลุ่มเพื่อนก็ยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กเป็นอย่างมาก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2545 : 10) ได้แบ่งความสำคัญของพฤติกรรมวัยรุ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับตัวเด็ก คือ พฤติกรรมวัยรุ่นเป็นพื้นฐานของชีวิตในวัยผู้ใหญ่
2. ระดับประเทศ คือ พฤติกรรมวัยรุ่นเป็นเครื่องชี้อนาคตของชาติ

ลักษณะของวัยรุ่น

สุชา จันทรเฒ (2540 - 138) ได้กล่าวถึงลักษณะของวัยรุ่น ไว้ว่า

1. เป็นวัยแห่งการเสริมสร้าง (Period of Transformation) ในวัยนี้ความเจริญเติบโตทางร่างกายจะรวดเร็วและจะช้าลงในตอนปลาย
2. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง (Period of Independence) เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับชีวิตมากมายทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและความรู้สึกนึกคิด
3. เป็นวัยที่มีความคิดอยากเป็นอิสระ (Period of Independence) โดยเริ่มคิดพึ่งพาตนเองอยากเรียนรู้ความผิดพลาดด้วยตนเองมากกว่าที่จะเรียนรู้ด้วยคำสั่งสอน ชอบโต้เถียง ถ้าได้รับการขัดขวางอย่างรุนแรงมักรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจและหาทางออกในทางผิด ๆ
4. เป็นวัยที่ต้องเผชิญกับปัญหา (Period of Problems) เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เรียกว่า “วัยวิกฤติ” ปัญหาต่าง ๆ ในการปรับตัวมักเกิดขึ้นเสมอ มีการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว วุฒิภาวะแสดงออกทางด้านอารมณ์อย่างรุนแรงและรวดเร็ว

สุรางค์ โค้วตระกูล (2544 : 92 - 93) ได้สรุปพัฒนาการของวัยรุ่น ในช่วงอายุระหว่าง 12 - 18 ปี ไว้ดังนี้

1. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมวัย ทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศได้อย่างมีวุฒิภาวะหรือแบบผู้ใหญ่
2. สามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้อย่างเหมาะสมกับเพศของตน
3. ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสามารถปรับตัวได้
4. มีอิสระทางด้านจิตใจและอารมณ์จากพ่อแม่และผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด
5. เลือกและเตรียมตัวที่จะเลือกอาชีพในอนาคต

6. เตรียมตัวเพื่อการแต่งงานและการมีครอบครัว

7. พัฒนาทักษะทางเซาว์ปัญญาและความคิดรวบยอดต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับเป็นสมาชิกของชุมชนที่มีสมรรถภาพ

8. มีความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบ

สรุปวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการยอมรับจากเพื่อนมาก มักจะมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากวัยอื่นๆ มีความเปราะบางทางจิตใจ บิดามารดา ผู้ปกครอง ตลอดจนครูจะต้องให้ความสนใจดูแลอย่างใกล้ชิด และต้องไม่บังคับหรือกำหนดให้ปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด เพราะจะทำให้เกิดการต่อต้าน และหันไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้

ปัจจัยของความเสี่ยงการติดยาเสพติดของวัยรุ่น

เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่ตกเป็นทาสของยาเสพติด พบว่ามีสาเหตุที่เอื้อต่อการใช้สารเสพติด

ปรียพัชรา ชัยรัตน์ (2546 : 16 - 19) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เยาวชน ตลอดจนผู้คนวัยอื่น ๆ หันไปเสพยาเสพติด มีหลายประการสำคัญดังนี้

1. สาเหตุจากการถูกชักชวน เยาวชนส่วนใหญ่มีลักษณะขาดความต้องการอยู่ร่วมกัน ได้รับการยกย่อง และมีส่วนรวมในกิจกรรมของหมู่คณะ ฉะนั้นเพื่อนฝูงชักชวนให้ลองย้อมซัดไม่ได้ ทำให้เยาวชนต้องยอมใช้ยาเสพติดตามหารชักชวนของเพื่อน ซึ่งมีหลักฐานสนับสนุนแน่ชัด โดยผลจากการศึกษาวิจัยของทางราชการ พบว่าเยาวชนติดยาเสพติดเพราะถูกเพื่อนชักจูงมีถึง 77 % ประกอบกับเยาวชนวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง จึงง่ายต่อการชักชวนมากขึ้น

2. สาเหตุจากการอยากรู้อยากเห็น อยากรู้สัมผัส เป็นลักษณะตามอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยคิดว่าไม่ติดง่าย ๆ แต่เมื่อลองเสพเข้าไปมักจะติด เพราะยาเสพติดในปัจจุบัน เช่น ยาบ้า เฮโรอีน เสพเพียงไม่กี่ครั้งก็ติดแล้ว

3. บทบาทของชุมชน จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องต่อปัญหา ยาเสพติด การปราบปรามและควบคุมยาเสพติดให้หมดไปหรือหายได้ยากขึ้น ด้วยการสร้างกฎหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพย่อมเป็นส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาทางสังคม เช่น ความยากจน แหล่งสื่อโทรคมนาคม การว่างงาน ย่อมช่วยลดปัญหาการติดยาเสพติดในทางอ้อมด้วยการกำจัดแหล่งมั่วสุมและแหล่งอบายมุขต่าง ๆ อันเป็นบันไดให้เยาวชนไปใช้ยาเสพติดเป็นมาตรการที่จำเป็น

ส่วนวิชาการด้านยาเสพติดสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2553 : 58) มีการรายงานและการประเมินช่วงอายุ ที่มีภาวะเสี่ยงในการเข้าไปใช้ยาเสพติด ในปี 2550 ประชากรของประเทศมีจำนวนประมาณ

61.5 ล้านคน มีเด็กและเยาวชนแรกเกิดจนถึง 25 ปี จำนวนประมาณ 23.3 ล้านคน เด็กและเยาวชนที่เข้าถึงสถานศึกษามีประมาณ 14.4 ล้านคน ในปี 2547 - 2548 สถาบันรามจิตติได้สำรวจพฤติกรรมเด็กและเยาวชนเพื่อติดตามสภาวะการณ่เด็กและ เยาวชนรายจังหวัดทั่วประเทศ พบว่า เยาวชนในช่วงอายุ 13 - 18 ปี มีพฤติกรรมเสี่ยงมากที่สุด ซึ่ง สาเหตุสำคัญที่ทำให้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาแพร่ระบาดรุนแรงยิ่งขึ้น น่าจะมีสาเหตุปัจจัย สำคัญ 2 ประการดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน

1.1 กลุ่มนักเรียนที่ใช้ยาบ้าเป็นกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมีความเจริญเติบโตทางร่างกายแต่จิตใจอ่อนไหว ขาดประสบการณ์อยากรู้อยากลอง ชอบลองของแปลกใหม่ในชีวิต ชอบเสี่ยงภัยแสวงหาความสนุกสนานโดยขาดความรับผิดชอบ วัยรุ่น จึงเป็นวัยที่มีการใช้ยาเสพติด สูงเมื่อเปรียบเทียบกับวัยอื่น ๆ

1.2 การเปลี่ยนแปลงวิธีการเสพยาบ้าจากการกินไปสู่การเสพโดยวิธี สูบ หรือเผาแล้วสูดควันผ่านปอด ทำให้ยาบ้าออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทเร็วขึ้น

1.3 ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม อันเป็นพื้นฐานสำคัญ ของการ ใช้ยาเสพติดของนักเรียน เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ

1.4 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน นักเรียนเกือบทุกคนที่เสพยาเสพติดครั้งแรกในโรงเรียน เพื่อนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในการตัดสินใจ

2. ปัจจัยทางด้านที่เกี่ยวกับยาเสพติด เช่น มีแหล่งจำหน่ายยาเสพติดที่สามารถสนองความต้องการของนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล สถานศึกษาจำเป็นต้องจัด ระบบงานด้านยาเสพติด เพื่อบูรณาการการทำงานทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกขึ้น

สรุปได้ว่า ผู้ที่ติดยาเสพติดนั้นมีสาเหตุมาจากหลายประการ โดยเริ่มจากตัวบุคคลที่ติดยาเสพติดอาจมีบุคลิกภาพที่อ่อนแอ ชอบพึ่งพาผู้อื่นจึงอาจตกเป็นเหยื่อของยาเสพติดได้ง่าย นอกจากนี้ อาจมีปัจจัยอื่น เช่น ครอบครัวหรือสภาพแวดล้อมที่ทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติดได้

ผลกระทบของการใช้ยาเสพติดต่อนักเรียน

ปัญหาเสพติด เป็นปัญหาที่ร้ายแรงส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพใจต่อตัวผู้เสพ และคนใกล้ชิด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2546 : 12 - 20) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. ผลกระทบต่อร่างกาย ฤทธิ์ของยาเสพติดมีผลทำให้เด็กมีสุขภาพกายทรุดโทรมอย่างรวดเร็ว เพราะระบบต่างๆของร่างกายจะถูกพิษทำให้เสื่อมลง และมักมีปัญหาเจ็บป่วยด้วยโรค

แทรกซ้อนต่าง ๆ เพราะความต้านทานโรคน้อยกว่าปกติ ทำให้ติดเชื้อได้ง่าย ได้แก่ โรคผิวหนัง โรคทางเดินอาหาร วัณโรค กามโรค และโรคที่เกี่ยวกับตับ นอกจากนี้เด็กที่เสพยาเสพติดเป็นวัยศึกษาคณะน้องมักจะโอ้อวดสมรรถภาพร่างกายกับเพื่อนๆ เช่น มีการแข่งรถ อาจประสบอุบัติเหตุได้ง่าย เพราะระบบควบคุมทางกล้ามเนื้อและระบบประสาทบกพร่อง

2. นักเรียนมีปัญหาทางการเรียน ซึ่งได้แก่ ผลการเรียนตกต่ำอันเนื่องจากขาดเรียน ขาดความรับผิดชอบต่อน้ำที่ เช่น กลับบ้านไม่ตรงเวลา ไม่สนใจงานที่ทางบ้านหรือทางโรงเรียน มอบหมายให้ เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่สามารถเข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ จึงเป็นสาเหตุให้เสียการเรียน และหนีเรียน

3. กลุ่มเพื่อนไม่ยอมรับ นักเรียนที่ติดยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้า สารระเหย และสิ่งมีนเมา ผู้เสพยาติคมีร่างกายสกปรก เช่น ตาแดง มีน้ำมูกไหลตลอดเวลา มีกลิ่นยาเสพติดตามร่างกาย อีกทั้งเมื่อมีประวัติทางคดี กลุ่มเพื่อนจะตีตัวออกห่าง เป็นที่รังเกียจในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน และไม่ได้รับ การยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

4. เงินไม่พอใช้จ่าย นักเรียนที่ติดยาเสพติดมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของตนเองและครอบครัวโดยตรง เนื่องจากนักเรียนยังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง โดยส่วนใหญ่ได้รับเงินจากพ่อแม่เพื่อใช้จ่ายในการศึกษา แต่นักเรียนที่ติดยาเสพติด ต้องเจียดเงินจำนวนนี้ไปซื้อยาเสพติดเพื่อนำมาเสพ นักเรียนกลุ่มนี้จะหาวิธีอ้างเหตุผลให้พ่อแม่ จ่ายเงินวันละมาก ๆ เมื่อมีหลายจ่ายหลายทาง ทำให้ตัวเองหมุนเงินไม่พอจ่าย ครอบครัวต้องรับภาระเพิ่ม เคียดร้อน เพราะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

5. ถูกจับดำเนินคดี เมื่อร่างกายติดยาเสพติดแต่มีเงินไม่พอค่าใช้จ่ายในการซื้อยามาเสพ ซึ่งได้แก่ ปลิ้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ทำร้ายร่างกายเจ้าทรัพย์ ทำให้ถูกจับกุมดำเนินคดี เสียอนาคตทางการศึกษา ทำให้ประเทศชาติสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่มีค่า

สรุปได้ว่า การใช้ยาเสพติดในนักเรียน ส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียนที่เสพยาเสพติดทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีปัญหาทางการเรียน มีปัญหาการปรับตัวในกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนไม่ยอมรับ มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และหากถูกเจ้าหน้าที่บ้านเมืองจับกุมจะทำให้เสียอนาคตทางการศึกษา

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เนื่องจากปัญหายาเสพติดในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นมาก และแพร่หลายไปยังสถานศึกษาอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันยังไม่มีแนวทางที่จะขจัดปัญหายาเสพติดได้ แม้จะใช้วิธีการปราบปรามที่รุนแรงแต่เป็นการแก้ปัญหที่ปลายเหตุ เพราะขบวนการค้ายาเสพติดเป็นเครือข่ายที่

กว้างขวางทำให้มีผู้ติดยาเสพติดมีจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม เศรษฐกิจของประเทศ
อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ประภาวดี ธานีรณานนท์ (2541 : 23 - 24) ได้สรุปวิธีดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติด
ในโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. การให้การศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดองค์ประกอบพื้นฐาน
ในการสร้างภูมิคุ้มกันการใช้จ่ายในทางที่ผิดไว้ 6 ประการ คือ
  - 1.1 การส่งเสริมนับถือตัวเอง
  - 1.2 การส่งเสริมความสัมฤทธิ์ผล
  - 1.3 การส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกมั่นคง
  - 1.4 การส่งเสริมความเคารพตนเองและผู้อื่นและเกียรติภูมิของบุคคล
  - 1.5 การพัฒนาทักษะส่วนตัวและทักษะสังคม
  - 1.6 การส่งเสริมในการประกอบอาชีพ
2. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อป้องกันปัญหาด้านสิ่งเสพติดในกลุ่มโรงเรียน
3. การพัฒนาบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียน ได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ
4. การจัดกิจกรรมทางเลือก ดังนี้
  - 4.1 ด้านสุขภาพอนามัยได้แก่ กีฬา นันทนาการ ดนตรี เกมต่าง ๆ เป็นต้น
  - 4.2 ด้านจริยธรรมได้แก่ อบรมศีลธรรม กิจกรรมทางศาสนา ประเพณีต่าง ๆ
  - 4.3 ด้านสังคมได้แก่ จัดตั้งชมรม สมาคม จัดค่ายเยาวชน
  - 4.4 ด้านอาชีพได้แก่ การฝึกอาชีพ การส่งเสริมรายได้

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (2547: ไม่ปรากฏเลข
หน้า) ได้กำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ ไว้ดังนี้

1. ให้สถานศึกษานำกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ที่ทรงห่วงใยในปัญหายาเสพติด มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมรณรงค์และ
ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษาตระหนักถึงสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหายาเสพติด
กระตุ้นและปลุกจิตสำนึกในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เหมาะสมกับเพศ วัย และฐานะ
2. ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมี
เหตุผลส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สร้างทักษะชีวิต และพัฒนาศักยภาพนักเรียน นักศึกษา

3. สร้างเสริมภูมิคุ้มกัน จัดระบบดูแล ฝ้าระวัง ป้องกันกลุ่มเป้าหมายนักเรียน นักศึกษาที่ยังไม่เคยใช้ยาเสพติดไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
  4. สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นภายในโรงเรียน โดยมอบหมายให้ครูประจำชั้นคอย สอดส่องดูแลพฤติกรรมและให้คำปรึกษาเด็กอย่างใกล้ชิด และดำเนินการตามระบบดูแลนักเรียน พร้อมกวดขัน กำชับให้นักเรียนไม่ออกจากสถานหลังเวลา 22.00 นาฬิกา
  5. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้สะอาด ร่มรื่นเป็นระเบียบปราศจาก มุมอับ ควบคุมปัจจัยเสี่ยงบริเวณรอบสถานศึกษาและประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง
  6. ถือเป็นนโยบายที่จะดูแลนักเรียนนักศึกษาที่เสพยาเสพติดในฐานะผู้ป่วย โดยไม่ ไล่ออกแต่ส่งไปบำบัดรักษาทุกราย ตลอดจนให้ความคุ้มครองนักเรียน นักศึกษาที่ถูกให้เป็น เครื่องมือในการจำหน่ายยาเสพติด
  7. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติด ต้องส่งให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาด ทั้งทางวินัยและกฎหมาย โดยให้ออกจาก ราชการไว้ก่อน
  8. ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างจริงจัง หากละเลยหรือปกปิดไม่เอาใจใส่ ขาดความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการลงโทษ
  9. ให้ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เป็นเกณฑ์ในการประกอบการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่งและการ โอนย้าย ของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา
  10. ผู้บริหารระดับสูง และผู้ตรวจราชการจะต้องร่วมกันรณรงค์เพื่อลดปัญหา ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้หมดไป และให้กำกับติดตามการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง สำหรับพื้นที่ที่ทำได้ให้ยกย่องชมเชย
- สรุป การแก้ปัญหาเสพติดจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายไม่ว่าภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการไปพร้อมกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- กลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน**
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 1) สังคมปัจจุบันนี้ ยาเสพติดได้แพร่ระบาด เข้าไปสู่เด็กและเยาวชน ทำให้กลายเป็นปัญหาสำคัญอีกปัญหาหนึ่งที่สถานศึกษาต่าง ๆ จะต้อง ท่วมเทกำลังสติปัญญา และจัดสรรทรัพยากร ไปใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 1) รัฐบาลได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เด่นชัดในการที่จะป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง โดยการประกาศสงครามกับยาเสพติด และให้มีการรวมพลังแผ่นดินเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำการปราบปรามอย่างจริงจัง ให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดช่วยเหลือด้านการบำบัดรักษาแก้ปัญหาค้าขายยาเสพติด กำจัดการฉ้อราษฎร์บังหลวง และให้ใช้มาตรการทางการศึกษาป้องกันเยาวชน นักเรียน นักศึกษาไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด ตลอดจนสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 173 - 174) ในรัฐบาลชุดปัจจุบันได้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนในการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยใช้หลักการการป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพติดต้องได้รับการบำบัดรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด รวมทั้งระดมความคิดจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดแนวทางในการเอาชนะยาเสพติด ซึ่งจากการประชุมดังกล่าวได้มีความเห็นร่วมกันว่า การแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาปัจจุบันจะต้องคิดใหม่ทำใหม่ โดยทุกฝ่ายในสังคมจะต้องผนึกกำลังรวมกันให้เป็นพลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 1) กระทรวงศึกษาธิการตระหนักเป็นอย่างดีว่าปัญหายาเสพติดในประเทศไทยระบาดรุนแรง และแพร่ระบาดมายังสถานศึกษาซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่นักเรียน นักศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษาแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะมีแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่การแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ยังทวีความรุนแรงและเป็นปัญหาที่ท้าทายและส่งผลกระทบต่อด้านการบริหารจัดการมาโดยตลอด เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องจึงได้กำหนดนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้แก่นักเรียน สถานศึกษา ครูและบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้นโยบายเชิงรุก การกำหนดพื้นที่ที่รุนแรงและพื้นที่เสี่ยงต้องกำกับอย่างใกล้ชิดกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้เกี่ยวข้องที่ชัดเจน โดยเน้นนักเรียนอายุ 12 - 20 ปี นักเรียนนักศึกษาที่ติดยาต้องได้รับการบำบัดรักษาทุกราย สำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาด รวมทั้งใช้กลไกทางการบริหาร โดยใช้สัมฤทธิ์ผลในการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติดเป็นเกณฑ์ประกอบพิจารณาความดีความชอบและเลื่อนตำแหน่ง มีการกำกับติดตามและรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ สำหรับ การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติดมากที่สุดเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 14 - 25 ปี ซึ่งอยู่ในวัยเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดีว่าสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบันได้

แพร่ระบาดเข้ามาในสถานศึกษา ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง จึงได้กำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา ให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู สถานศึกษา นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 6 - 7) การจะพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมและมีชีวิตที่สมบูรณ์ตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษานั้น นอกจากดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีผลปรากฏเช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาการระบาดของสารเสพติด การพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน จะต้องดูแลเอาใจใส่ป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตอย่างเป็นระบบ ครูจึงจำเป็นต้องพยายามอย่างมากในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตเพื่อช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขอีกทั้งแนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน ทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันปราบปรามยาเสพติด (2550 ข : 27) กล่าวว่า ปัญหาสุขภาพจิตในสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่ระบาดของยาเสพติดเข้าไปสถานศึกษาชุมชนและสถานประกอบการ ทำให้การกำหนดมาตรการที่จะเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่สามารถใช้มาตรการป้องกันยาเสพติดเพียงมาตรการเดียวได้อีกต่อไป จำเป็นต้องมีการประยุกต์ใช้มาตรการเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในลักษณะทั้งป้องกันและแก้ไขไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นแนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษาควรใช้กลยุทธ์ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. จำแนกกลุ่มเป้าหมาย เริ่มจากการค้นหาปัญหา ทำความเข้าใจสภาพปัญหาอย่างถ่องแท้เพื่อจำแนกกลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มหลักดังนี้

1.1 กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด

1.2 กลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการดื่มสุรา สูบบุหรี่หรือเริ่มทดลองใช้ยาเสพติดและมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่น ๆ แต่ยังไม่ติดยาเสพติด

1.3 กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด

1.4 กลุ่มนักเรียนที่มีการค้ายาเสพติด พฤติกรรมในการค้ายาเสพติด

2. บูรณาการการทำงาน การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสามารถสอดแทรกในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ เช่น สอดแทรกความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ การสร้างเสริมทักษะชีวิตในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมนักเรียนในรูปแบบอื่น ๆ ที่มีรูปแบบหลากหลายสนองตอบความสนใจ และสอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน

3. พสมผสานมาตรการในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้

3.1 การป้องกันยาเสพติด โดยการให้การศึกษาค้นคว้าข้อมูลข่าวสาร รณรงค์ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภูมิคุ้มกันนักเรียน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดเจตคติต่อต้านและไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและพฤติกรรมไม่เหมาะสม

3.2 การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ให้กลับไปใช้ยาเสพติดอีก โดยการส่งต่อสถานบำบัดรักษา รวมถึงการให้โอกาสศึกษาต่อและติดตามดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป

3.3 การปราบปรามยาเสพติด โดยการประสานเจ้าหน้าที่ปราบปรามเพื่อการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การเลือกใช้มาตรการใด ๆ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น ให้ขึ้นอยู่กับพิจารณาสภาพปัญหาของแต่ละสถานศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนและสังคม

4. การระดมทรัพยากร ถือว่ามีความจำเป็นในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ต้องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โดยการระดมทรัพยากรและบุคคลทั้งภายในสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา เจ้าหน้าที่รัฐ ภาคธุรกิจเอกชน เป็นต้น ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการเฉพาะกิจ เครือข่ายการทำงาน เป็นต้น

5. นักเรียนมีส่วนร่วม รับรู้ปัญหาและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลให้การดำเนินงานด้านยาเสพติดได้รับความร่วมมือ กิจกรรมที่นักเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่ การรณรงค์ป้องกันยาเสพติด การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร การเป็น

นักเรียนแกนนำ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น ทั้งนี้ ต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างจริงจัง ตั้งแต่กระบวนการคิดการตัดสินใจ ดำเนินการและประเมินผลการทำงานในกลุ่มด้วยกัน โดยมีครูคอยให้คำปรึกษา แนะนำ ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจได้เห็นคุณค่าในตนเอง เกิดการเรียนรู้โดยตรงจากประสบการณ์จริง ซึ่งนักเรียนสามารถนำทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้การทำกิจกรรมเพื่อสังคมในหมู่บ้าน ชุมชน อำเภอ จังหวัดและประเทศ นับได้ว่าเป็นการส่งเสริมพัฒนาวัยรุ่นของชาติทางหนึ่ง

6. การจัดระเบียบและปรับสภาพแวดล้อมที่เน้นการควบคุมและลดพื้นที่เสี่ยงพื้นที่ที่เป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด สื่อและสถานที่เอื้อต่อการกระทำความผิดหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น เช่น หอพัก บ้านเช่า สวนสาธารณะ สถานบันเทิง ร้านเกมส์ ร้านอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ควบคู่กับการเปิดพื้นที่ดีให้วัยรุ่นได้มีทางออกในทางสร้างสรรค์ เพื่อลดแรงกดดันและลดพื้นที่เสี่ยง สามารถดำเนินการได้โดยเริ่มจากพื้นที่ภายในสถานศึกษา ได้แก่ การทำให้ไม่มีสถานที่ลับตาที่จะเป็นแหล่งมั่วสุม เช่น ห้องน้ำห้องส้วม คาเฟ่อาคาร พื้นที่รกร้างว่างเปล่าในโรงเรียน ฯลฯ ส่วนการเปิดพื้นที่ดีให้นักเรียน ได้ใช้เวลาว่างในทางสร้างสรรค์ทั้งในเวลาเรียนและหลังเลิกเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องอินเทอร์เน็ต สนามกีฬา ลานหรือซุ้มไม้กิจกรรมต่าง ๆ ส่วนสถานที่รอบ ๆ สถานศึกษาสามารถดำเนินการ โดยขอความร่วมมือผู้ประกอบการร้านเกมส์ ร้านอินเทอร์เน็ต ไม่ให้บริการแก่นักเรียนในช่วงเวลาเรียน ร้านค้าไม่จำหน่ายบุหรี่ สุรา และสื่อลามกให้กับวัยรุ่น เจ้าของหอพักมีการสอดส่องดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

7. การเฝ้าระวังปัญหาเป็นการป้องกันการหวนกลับของยาเสพติด ด้วยการสร้างระบบกลไกเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษา มีดังนี้

7.1 สสำรวจสภาพปัญหาและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

7.2 รับแจ้งข่าวสารและเบาะแสจากบุคคลภายในสถานศึกษาและชุมชนที่ประกอบ ด้วยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล พฤติกรรมและพื้นที่ปัญหา ทั้งนี้ต้องสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยให้กับผู้ให้ข่าวสารและแจ้งเบาะแส

7.3 แจ้งเตือนปัญหาให้กับผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้ เพื่อเตรียมการป้องกัน

7.4 ปฏิบัติการแก้ไขด้วยการสร้างสภาวะป้องกันปัญหาที่เหมาะสม

8. สร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด จำเป็นต้องระดมความร่วมมือบุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง รวมทั้งหน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ชุมชน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและองค์กรศาสนา สร้างเป็นเครือข่ายการทำงานได้หลายรูปแบบ เช่น เครือข่ายนักเรียนแกนนำด้านยาเสพติด เครือข่ายครูแกนนำการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่าย

หน่วยงานภาคี เครือข่ายสถานศึกษาในกลุ่มพื้นที่ในจังหวัด ในสังกัด เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ตลอดจนสร้างเสริมกำลังใจซึ่งกันและกัน

9. วิจัยสร้างองค์ความรู้ด้านยาเสพติดในสถานศึกษา ซึ่งการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องรู้เท่าทันปัญหา และสามารถคาดการณ์ แนวโน้มเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างแม่นยำ เพื่อเตรียมการป้องกัน แก้ไขและเฝ้าระวังปัญหาได้อย่างถูกต้องและทันทั่วถึง การวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการตัดสินใจและวางแผนการดำเนินงานอย่างมีหลักการ เป็นเหตุเป็นผล และมีความเชื่อมั่นเชื่อถือได้

สรุปได้ว่า การดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษานั้น จำเป็นที่จะต้องใช้กลยุทธ์และกระบวนการที่หลากหลาย โดยทุก ๆ คนต้องมีส่วนร่วม เช่น ครู นักเรียน และบุคลากรอื่นในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังคงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงานภายนอก ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรทางศาสนาให้สนับสนุนอย่างจริงจัง และใช้กระบวนการที่หลากหลายรูปแบบเป็นกลยุทธ์ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติดได้

มาตรการในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน โรงเรียนนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดมาตรการไว้เป็นแนวทางที่ชัดเจน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คณะทำงาน ซึ่งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (2556 : 10 - 14) ได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

1. มาตรการทางการศึกษา รูปแบบของการจัดกิจกรรม ต้องก่อให้เกิดองค์ประกอบพื้นฐาน ในการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการพึ่งยาเสพติด 6 ประการ

1.1 การส่งเสริมความนับถือตนเอง

- 1.1.1 รู้จักตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.1.2 รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับตนเอง
- 1.1.3 มีความสามารถทำงานได้ตามความเหมาะสมกับวัย
- 1.1.4 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
- 1.1.5 มีความมั่นใจว่าตนเองมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น
- 1.1.6 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย
- 1.1.7 มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.1.8 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.2 การส่งเสริมการสัมฤทธิ์ผล คือ ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จทางการเรียน การทำงาน การทำกิจกรรมอื่น ๆ

- 1.2.1 มีความรู้ มีประสบการณ์ และสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม
  - 1.2.2 สามารถนำหลักการ คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาเป็น มาปฏิบัติได้
- เป็นผลสำเร็จ
- 1.2.3 มีความสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งส่วนบุคคลและ
- หมู่คณะ

1.3 การส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกมุ่งมั่น คือ การส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักสร้างสรรค์เป้าหมายหรือกำหนดเป้าหมายให้กับตนเอง และพยายามที่จะหาแนวทางที่จะนำชีวิตของตนไปสู่เป้าหมายในทางสร้างสรรค์ มีพลังสำนึกในคุณค่าของตนเอง เพื่อให้เกิดพลังผลักดันให้ตนเองไปสู่เป้าหมาย รู้จักการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นด้วยวิจรรณญาณ โดยปราศจากความรู้สึกน้อยใจ ท้อถอย ประชดชีวิต เพื่อนำตนเองให้บรรลุเป้าหมายของชีวิต เช่น

- 1.3.1 สามารถเรียน หรือทำงานได้อย่างต่อเนื่องและเสมอต้นเสมอปลาย
- 1.3.2 สามารถบังคับตนเองได้
- 1.3.3 สามารถวางแผนในอนาคตตนเองได้

1.4 การส่งเสริมความเคารพตนเองและเกียรติภูมิของบุคคล คือ การส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายมีประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความอดทน เคารพในสิทธิหน้าที่ของตนเองและบุคคลอื่น และให้ความเคารพยกย่องบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม เช่น

- 1.4.1 มีสัจจะต่อตนเองและผู้อื่น
- 1.4.2 มีสัมมาคารวะต่อผู้อื่น
- 1.4.3 ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
- 1.4.4 ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม

1.5 การพัฒนาทักษะส่วนบุคคลและทักษะสังคมอันจำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้มีโอกาสที่จะฝึกฝนตนเองจนเกิดความชำนาญในการคิด การใช้เหตุผล การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การเรียนรู้โดยการทำงานด้วยตนเอง การสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานเป็นหมู่คณะ และการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น

- 1.5.1 มีพื้นฐานในการทำงานและอาชีพ
- 1.5.2 มีความพร้อมในการประกอบอาชีพ
- 1.5.3 มีความสามารถในการปรับปรุงการทำงาน
- 1.5.4 มีความสามารถในการตัดสินใจ

1.5.5 มีความสามารถในการติดต่อและเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น

1.6 การพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ คือ การส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกและเตรียมตัวเพื่อมีงานทำตามความสามารถของตนเอง รู้จักช่องทางในการดำรงชีพอย่างสุจริต ด้วยการจัดประสบการณ์ให้กลุ่มเป้าหมายมีโอกาสฝึกฝนงานอาชีพ จนเกิดความชำนาญ และสามารถมีอาชีพได้เมื่อเกิดความจำเป็น เช่น

1.6.1 สามารถเลือกอาชีพสุจริตที่เหมาะสมกับตนเองได้

1.6.2 เมื่อเผชิญปัญหาสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้

1.6.3 รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้เหมาะสมกับอาชีพของตนเอง

2. มาตรการบริการสนเทศและเผยแพร่รูปแบบของการจัดกิจกรรมตามมาตรการนี้ มุ่งที่จะให้กลุ่มเป้าหมายทราบข้อเท็จจริง เพื่อให้เกิดความรู้ด้านความคิดในเชิงวิเคราะห์ อันจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง ข่าวสารที่ให้กับกลุ่มเป้าหมายนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะความรู้เรื่องยาเสพติด และวิธีการป้องกันเท่านั้น แต่จะเป็นข่าวสารที่พัฒนาการรับรู้ การคิด ในเชิงวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่สอดคล้องกับค่านิยมของตนเองและสังคม ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับกลุ่มเป้าหมายนั้น ต้องอาศัยเทคนิควิธี และสื่อชนิดต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญโดยดำเนินงานเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่ออื่น ๆ ดังนี้

2.1 การจัดวิทยากรบรรยาย อภิปราย เพื่อเผยแพร่ความรู้ บทความ

2.2 การเผยแพร่ข่าวสารโดยผ่านสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ เช่น

2.2.1 วิทยุ โดยการผลิตรายการวิทยุในรูปของ บทความ สารคดี ละคร การเผยแพร่โดยใช้คำขวัญ เพลง คำโฆษณาสั้น ๆ เป็นต้น

2.2.2 โทรทัศน์ โดยผลิตรายการ โทรทัศน์ในรูปของสารคดี ละคร การเผยแพร่โดยใช้ คำขวัญ เพลง คำโฆษณาสั้น ๆ เป็นต้น

2.2.3 สิ่งพิมพ์ โดยการผลิตบทความ เรื่องสั้น คำขวัญ ลงโฆษณาภาพจริง การ์ตูน เผยแพร่ในวารสาร คำโฆษณาสั้น ๆ เป็นต้น

2.3 การเผยแพร่ข่าวสารโดยผ่านช่องทางอื่น ๆ เช่น

2.3.1 เสียงตามสาย หอกระจายข่าว โดยผลิตรายการ บทความ สารคดีสั้น ธรรมะ ละครสั้น คำขวัญ เพลง เป็นต้น

2.3.2 ป้ายโฆษณา โดยเสนอภาพคำขวัญ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนผ่านป้ายโฆษณาที่ตั้งตามสาธารณะ และในแต่ละชุมชน

2.3.3 หน่วยเผยแพร่เคลื่อนที่ โดยจัดให้บุคลากรพร้อมรถยนต์และสื่อโสตทัศน์

2.3.4 สื่อพื้นบ้าน โดยเผยแพร่ข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่าน
 ศิลปินพื้นบ้าน เช่น หนังตะลุง ลิเก ลำตัด ลำเพลิน

2.4 การจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

2.4.1 การจัดสัปดาห์รณรงค์ป้องกันยาเสพติด

2.4.2 การเดินหรือวิ่งรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

3. มาตรการทางเลือกรูปแบบของการจัดกิจกรรมตามมาตรการนี้ มุ่งที่จะส่งเสริม
 สนับสนุนพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ตามวัย ความต้องการ ความสามารถและ
 ความถนัดของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายหันความตั้งใจยอมรับสิ่งที่ดีกว่าการใช้ยาเสพติด
 รูปแบบของกิจกรรมทางเลือกที่จัดบริการแก่กลุ่มเป้าหมายขณะนี้ ดังนี้

3.1 ด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ กีฬา นันทนาการ ดนตรี การออกกำลังกาย

3.2 ด้านจริยธรรม ได้แก่ อบรมศีลธรรม กิจกรรมทางศาสนา ส่งเสริมประเพณี

3.3 ด้านสังคม ได้แก่ จัดตั้งชมรม หรือสมาคม จัดค่ายวัยรุ่น การสงเคราะห์ผู้อื่น

4. มาตรการสอดแทรกรูปแบบของกิจกรรมตามมาตรการนี้ มุ่งที่จะเข้าไปช่วยเหลือ
 ปรึกษาปรึกษาแก่ใจกลุ่มเป้าหมายที่เริ่มมีปัญหา และกำลังประสบปัญหาที่ต้องการแก้ไขปัญหา
 เหล่านั้นแต่ไม่รู้จะทำอย่างไร รูปแบบของกิจกรรมมาตรการสอดแทรก คือ การให้บริการให้
 คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้าน

5. มาตรการใช้วัตกรรมใหม่ ๆ รูปแบบของการจัดกิจกรรมตามมาตรการนี้ มุ่งจะใช้
 ยุทธวิธี เทคนิค หรือกระบวนการใหม่ ๆ มาใช้ในการป้องกันยาเสพติด รูปแบบของกิจกรรมที่
 ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์การศึกษาเพื่อชีวิต ศูนย์นิทรรศการ และการใช้
 สื่อผสมเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการเรียนรู้

6. มาตรการกลุ่มเพื่อน รูปแบบของการจัดกิจกรรมในมาตรการนี้ เป็นการรวมตัวของ
 เพื่อนเพื่อชักชวนกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแนวทางที่สร้างสรรค์ เช่น การจัดตั้งชมรม การจัดตั้งกลุ่ม
 เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

7. มาตรการป้องปราม เป็นการทำกิจกรรมเพื่อให้กลุ่มผู้ที่มีพฤติกรรมในการใช้
 ยาเสพติดเกิดความเกรงกลัวในการกระทำผิด ตัวอย่างกิจกรรมที่นำมาใช้ ได้แก่

7.1 การจัดระบบเดินเวรยามเฝ้าระวังตามแหล่งที่มีการมั่วสุ่มใช้ยาเสพติด

7.2 การจัดระบบสายตรวจไปตามแหล่งที่มีการมั่วสุ่มใช้ยาเสพติด

7.3 การสุ่มตรวจปัสสาวะจากนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นระยะ ๆ โดยไม่บอกล่วงหน้า

สรุปได้ว่า มาตรการในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน
 จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน มีการประสานงานกันอย่างเป็นระบบ

และต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมเพื่อเป็นการส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง

กิจกรรมในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขยาเสพติดในโรงเรียน จึงได้กำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งในสังกัดจัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติด ดังคู่มือการดำเนินงานและป้องกันและแก้ไขยาเสพติดในศึกษา (2557 : 25 - 26) อย่างน้อย 6 กิจกรรม จากทั้งหมด 22 กิจกรรม ดังนี้

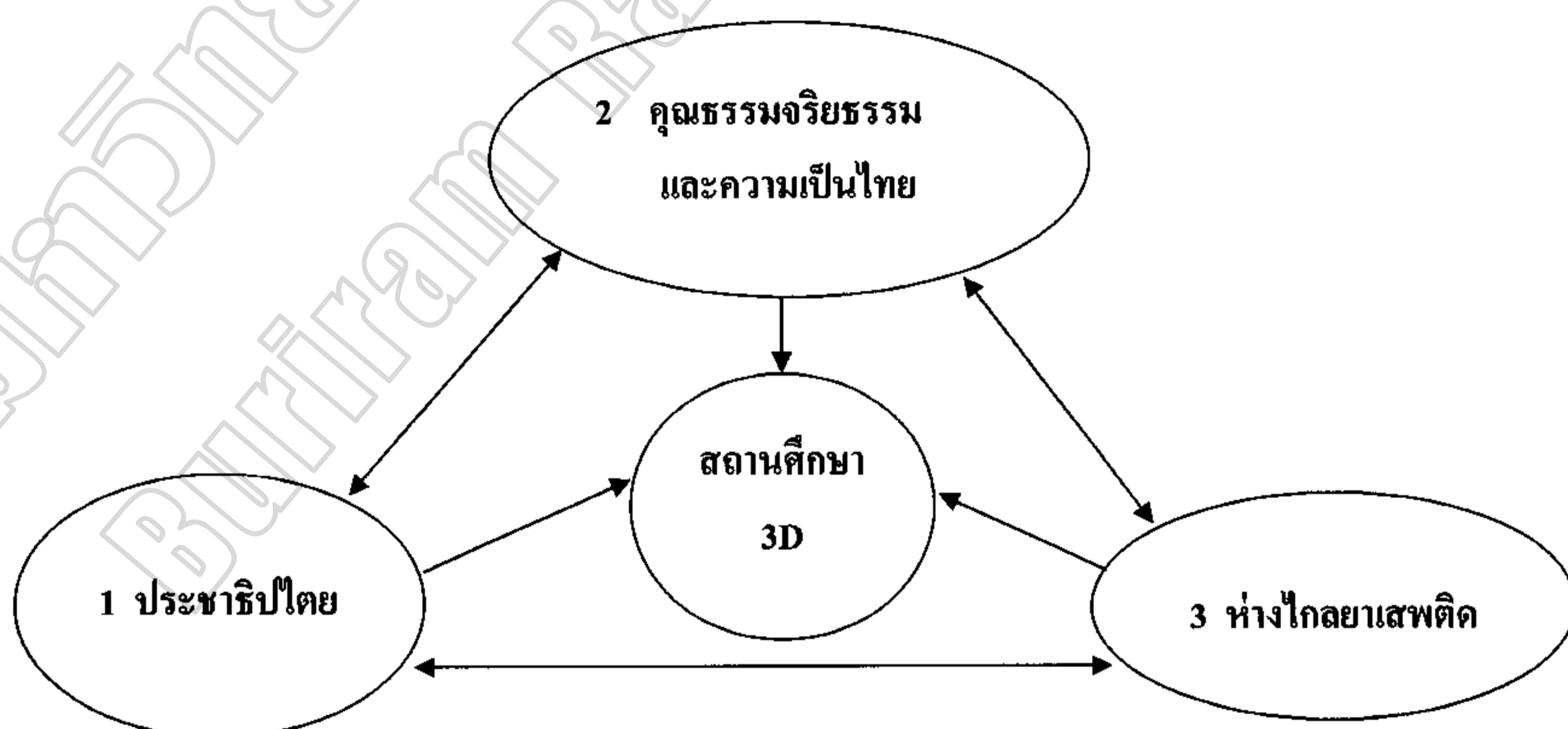
1. มีการจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจประสานโรงเรียน
2. มีการสำรวจ ค้นหา นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติด และกลุ่มค้า
3. มีการให้คำปรึกษา
4. มีการจัดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง
5. มีการจัดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสพ
6. มีการทำจิตสังคมบำบัดในโรงเรียน (เฉพาะกลุ่มเสพ)
7. มีการส่งต่อผู้เสพหรือผู้ติด เข้ารับการบำบัดรักษาที่อื่น
8. มีการจัดตั้งหน่วยลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ด้านภัยยาเสพติดในโรงเรียน
9. มีการเฝ้าระวังภายในโรงเรียน
10. มีการเฝ้าระวังภายนอกโรงเรียน
11. มีการสำรวจพื้นที่เสี่ยง และปัจจัยเสี่ยงรอบสถานศึกษาในระยะ 500 เมตร
12. มีการตรวจเยี่ยม และตรวจตราพื้นที่เสี่ยงรอบๆสถานศึกษาในระยะ 500 เมตร
13. มีกิจกรรมเพื่อการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดร่วมกับผู้ประกอบการหอพักร้านเกม ฯลฯ รอบสถานศึกษา
14. มีการจัดพื้นที่ในโรงเรียนเพื่อใช้สำหรับการให้คำปรึกษา พบปะ ปรึกษา ระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง กลุ่มเพื่อน ฯลฯ
15. มีการจัดกิจกรรมศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE
16. มีการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดของสถานักเรียน องค์กรวิชาชีพ เครือข่ายต่าง ๆ
17. มีการจัดกิจกรรมช่วงเวลาหลังเลิกเรียน
18. มีนักเรียนแกนนำต่อต้านยาเสพติด
19. มีครูแกนนำที่รับผิดชอบงานด้านยาเสพติด
20. มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองในสถานศึกษาและชุมชน
21. มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อนที่ปรึกษาเพื่อน (Youth Consuler)

22. มีการจัดกิจกรรมในช่วงปีภาคเรียน

แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา

ในปีพุทธศักราช 2552 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายสถานศึกษา และได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 3 - 8) ไว้ ดังนี้

การจัดการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ จึงเปรียบเสมือนเหรียญสองด้าน คือ ด้านหนึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาแต่ละช่วงชั้น เพื่อสร้างองค์ความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ มีทักษะการดำรงชีวิตที่เกิดจากการฝึกหัด สามารถใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพ อีกด้านหนึ่งคือมีการบ่มเพาะ ปลูกฝัง และปลูกจิตสำนึก เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาทุกระดับ ทุกสังกัดและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมจัดการศึกษา จึงมีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม โดยการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน จัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นภารกิจทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประชาธิปไตย (Democracy) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย (Decency) และด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด (Drug - Free) ดังกรอบแนวคิดสถานศึกษา 3D ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 4)

ภาพประกอบ 2.1 กรอบแนวคิดสถานศึกษา 3D

แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา 3D ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านประชาธิปไตย (Democracy) มีความตระหนัก เห็นความสำคัญ ศรัทธา และเชื่อมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งรังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

2. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทย (Decency) มีคุณธรรม จริยธรรม ความดีงาม รู้ผิดชอบชั่วดี มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และยึดถือปฏิบัติอยู่ในวิถีชีวิต

3. ด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด (Drug - Free) รู้จักหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด วิตภัณฑ์

แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา 3D ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ ดังนี้

มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี 3 ด้าน คือ ด้านประชาธิปไตย ด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นไทย และด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติดอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา 3D ได้กำหนดพันธกิจไว้ ดังนี้

1. จัดการเรียนรู้ด้านประชาธิปไตย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย และด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด

2. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษาสู่ระดับ 3D

ยุทธศาสตร์

แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา 3D ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ดังนี้

1. สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่ดี มุ่งมั่นพัฒนาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

2. มีการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้และคุณลักษณะ

3D แก่ผู้เรียน

3. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการทำงานให้เป็นแบบอย่างที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้

และพัฒนาผู้เรียน

เป้าประสงค์

แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา 3D ได้กำหนดเป้าประสงค์ไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามนโยบาย 3D ได้แก่ ด้านประชาธิปไตย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย และด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด

2. สถานศึกษาได้รับการรับรองคุณภาพและมาตรฐานระดับ 3D ด้านประชาธิปไตย

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย และด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด

ตัวชี้วัดและเป้าหมาย

แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา 3D ได้กำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายไว้ ดังนี้

1. ร้อยละของจำนวนผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา 3D (ร้อยละ 80)
2. ร้อยละของจำนวนครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีองค์ความรู้ และการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา 3D (ร้อยละ 80)
3. ร้อยละของจำนวนสถานศึกษาที่มีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามเกณฑ์คุณภาพระดับ 3D (ร้อยละ 100)
4. ร้อยละของจำนวนสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับ 3D (ร้อยละ 80)
5. ร้อยละของจำนวนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีระบบบริหารจัดการความรู้ และให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา จนผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา 3D (ร้อยละ 80)

กลยุทธ์

แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา 3D ได้กำหนดกลยุทธ์ไว้ ดังนี้

1. เร่งรัดพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนทุกระดับ
2. จัดการเรียนรู้ด้านประชาธิปไตย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย และด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด ในระบบการศึกษา
3. พัฒนาคู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีองค์ความรู้ และทักษะการจัดกิจกรรมที่มีคุณภาพ
4. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อเพื่อการเรียนรู้
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ 3D

สรุปได้ว่า นโยบายสถานศึกษา 3D ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านให้มีความตระหนักรู้ เห็นความสำคัญศรัทธา และเชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้านคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย มีคุณธรรม จริยธรรม ความดีงาม รู้ผิดชอบชั่วดี มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและยึดถือปฏิบัติอยู่ในวิถีชีวิตและด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด รู้จักหลีกเลี่ยงห่างไกลยาเสพติด ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย สถานศึกษาจะต้องนำไปรณรงค์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

การดำเนินงานบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

เพื่อให้การดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีความเข้มแข็ง และยั่งยืน ตามนโยบายของรัฐบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ได้จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา (2557 : 4) มีดังนี้

แนวทางการดำเนินงานบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียน

5 มาตรการ กลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่

1. มาตรการป้องกัน สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามกลุ่มสนใจ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกไม่ให้นักเรียน นักศึกษาไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กิจกรรมหลักที่ดำเนินการ โครงการ TO BE NUMBER ONE
2. มาตรการค้นหา สถานศึกษาจัดระบบการคัดกรอง จำแนกกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มปลอดภัย กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติด และกลุ่มค้า กิจกรรมหลักที่ดำเนินการ เช่น โครงการห้องเรียนสีขาว
3. มาตรการรักษา สถานศึกษาจัดระบบการส่งต่อกลุ่มเสพ กลุ่มติด เข้าสู่การบำบัดรักษา ตามระบบสมัครใจการนำเข้าสู่กระบวนการจิตสังคมบำบัดในสถานศึกษาและค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กิจกรรมหลักที่ดำเนินงาน โครงการลูกเสือต้านภัยยาเสพติด
4. มาตรการเฝ้าระวัง สถานศึกษาดำเนินการจัดให้มี นักเรียน นักศึกษาแกนนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา เพื่อเฝ้าระวังไม่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด จัดระเบียบพื้นที่เสี่ยงและมีการขจัดปัจจัยเสี่ยง พื้นที่อับ โดยจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่ให้เอื้อต่อการไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กิจกรรมหลักที่ดำเนินงาน โครงการตำรวจประสานสถานศึกษา (1 ตำรวจ 1 สถานศึกษา)
5. มาตรการบริหารจัดการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์ การดำเนินงาน มีแผนปฏิบัติการ และการอำนวยความสะดวก กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปรายงานแจ้งต้นสังกัด และการประสานงานกับทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่

สถานศึกษาดำเนินการ 4 ต้อง

1. สถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ที่สอดคล้องกับสภาพของปัญหาและสถานการณ์ในพื้นที่

2. สถานศึกษาต้องมีแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาที่ตลอดปีการศึกษา

3. สถานศึกษาต้องมีระบบข้อมูลการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ระบบด้านการป้องกัน ระบบด้านการเฝ้าระวัง ระบบด้านการดูแลช่วยเหลือ และระบบด้านการบริหารจัดการ

4. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการทำงานระหว่างนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชน

สถานศึกษาดำเนินการ 2 ไม่

1. สถานศึกษาไม่ปกปิดข้อมูล กลุ่มเสพ กลุ่มติด และกลุ่มค้ายาเสพติด
2. สถานศึกษาไม่ผลักดันปัญหา ไม่ไล่นักเรียน นักศึกษาออกจากสถานศึกษา ให้นำไปบำบัดรักษาเมื่อหายแล้วให้กลับมาเรียนได้ตามปกติ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ค : 4) ได้กำหนดความหมายของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ธนวัน จันศักดิ์ (2540 : 25) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ปัญหา
5. การส่งต่อ

แต่ละองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว มีความสำคัญ มีวิธีการ และเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ประเสริฐ สาลีเกิด (2543 : 30) การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การพัฒนาเยาวชนของโรงเรียนนั้น จำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นจากแนวคิดแผนเชิงกลยุทธ์ คือ การสร้าง ภาพรวมของการพัฒนาเยาวชนว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้าง แต่ละองค์ประกอบ จะมีจุดมุ่งหมาย กลยุทธ์ ผู้ปฏิบัติและการประเมินผลอย่างไร โรงเรียนสามารถจัดยุทธศาสตร์ การพัฒนาเยาวชน ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนกับส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในส่วนของโรงเรียน มีกลยุทธ์ที่สำคัญตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม

1. ในเด็กทั่วไปที่ไม่มีปัญหา ทำอย่างไรที่จะพัฒนาให้เด็กเหล่านี้มีความมั่นคง และชีวิตที่เป็นสุข โดยในอนาคตไม่ต้องตกเป็นเหยื่อหรือมีปัญหาจากอิทธิพล โฆษณาและอิทธิพล ของสิ่งแวดล้อมด้านลบต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวในเด็กเหล่านี้ การพัฒนาที่สำคัญ คือ การสร้างทักษะชีวิต ให้มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะโดยกิจกรรมในหรือเสริมหลักสูตรสำหรับกิจกรรมใน หลักสูตรที่สามารถทำได้ทั่วไป โดยผ่านการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ และการสอน โดยผ่านวิชา เฉพาะที่เกี่ยวข้อง เช่น วิชาสุขศึกษา จริยธรรม กิจกรรมแนะแนว เป็นต้น

2. ในเด็กกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มจะมีปัญหา กล่าวคือ เด็กที่มีปัจจัยเสี่ยง เช่น ครอบครัวแตกแยกมาอยู่หอพัก อยู่ในชุมชนที่มีปัญหา การเรียนไม่ดี หรือเริ่มมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น เกือบตัว ไม่สนใจเรียน ทำตัวเด่นดัง ในกรณีเช่นนี้การพัฒนาจะอยู่ตรงที่ครูประจำชั้นสามารถคัด กรองเด็กว่าใครเป็นกลุ่มเสี่ยงและมีวิธีการพื้นฐานในการช่วยเหลือเด็ก เช่น จากกิจกรรมใน ห้องเรียนกิจกรรมหลักสูตร การหาเพื่อนสนิท การพบปะเด็กเป็นรายบุคคลและการพบปะ ผู้ปกครองเพื่อให้ปัจจัยเสี่ยงลดลงจนเป็นปกติหรือกระทั่งเป็นเด็กที่มั่นคงเป็นสุขต่อไป

3. ในเด็กที่มีปัญหาแล้ว เช่น ใช้สารเสพติด หนีโรงเรียน มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย อันควร ในกรณีเช่นนี้การแก้ไขเป็นเรื่องสำคัญ และมักมีการซับซ้อนเกินกว่าที่ครูประจำชั้น จะดำเนินการ ได้ตามลำพัง เด็กควรได้รับการส่งตัวให้ครูแนะแนวที่มีทักษะในการแก้ไขปัญหาเด็ก หรือส่งต่อไปในระบบให้บริการที่มีผู้เชี่ยวชาญ เช่น ผู้ให้คำปรึกษา จิตแพทย์ นักจิตวิทยา เพื่อให้ การช่วยเหลือ

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนไม่สามารถพัฒนาไปด้วยตนเอง โดยตัดขาดจากชุมชนได้ เพราะในด้านหนึ่งปัญหาต่าง ๆ ของเด็กที่ปรากฏในโรงเรียนมักแยกไม่ออกจากปัญหาในชุมชน เช่น เด็กติดยาเสพติด เพราะมีกลไกการขายในชุมชน เด็กติดเอดส์เพราะขาดการควบคุมสื่อและ

สถานบริการต่าง ๆ ในชุมชน นอกจากนั้นการพัฒนาโรงเรียนก็ยังคงอาศัยพลังของชุมชน ทั้งใน
ด้านแนวคิด แผนงาน โครงการ ทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่แต่เรื่องเงินเท่านั้น แต่รวมทั้งภูมิปัญญา
และความสามารถของคนในชุมชน ตลอดจนทรัพยากรด้านวัฒนธรรมของชุมชนด้วย

บทบาทของผู้บริหารและครูในการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เพทาย สดทรงศิลป์ (2547 : 25) เด็กและเยาวชนใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน ครูจึงเป็น
ผู้มีบทบาทที่สำคัญต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด โรงเรียนจะต้องกล้าเผชิญกับความจริง
ไม่ใช่เป็นห่วงแต่ชื่อเสียงของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนประสบปัญหา เด็กนักเรียนติดยาจะต้องรีบแจ้ง
ให้ผู้ปกครองทราบทันทีเพื่อหาแนวทางแก้ไข ส่งไปบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพจิตใจ เพื่อที่จะ
สามารถเรียนหนังสือได้เหมือนเดิม ครูจะต้องมีบทบาทสำคัญในการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจและ
ยอมรับนักเรียนที่ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพจิตใจเพื่อที่จะสามารถเรียนหนังสือได้
ตามปกติ โรงเรียนเป็นอีกสถาบันหนึ่ง ที่จะต้องกว้างกว่าครอบครัว เป็นสถาบันที่เด็กต้องใช้ชีวิต
อยู่ยาวนานและอยู่ในช่วงวัยของการเรียนรู้ การเลียนแบบ การจดจำ เป็นต้น ดังนั้นบุคคลที่มี
บทบาทสำคัญ ได้แก่ ครูประจำชั้นหรือครูปรึกษา จะต้องทำหน้าที่การถ่ายทอด การอบรม สั่งสอน
รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก โรงเรียนจะต้องทำหน้าที่เหมือนสถาบันครอบครัวแห่งที่ 2 ซึ่ง
จะต้องคอยทำหน้าที่ปลูกฝังค่านิยมที่ดี ให้ความอบอุ่น ให้คำปรึกษาที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชน
ของชาติ โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน เป็นแหล่งส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการ
ทางสติปัญญา ความสามารถและสังคมเป็นอย่างมาก โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับบทบาท
หน้าที่ ดังนี้

1. หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมทั้งปวงของโรงเรียน
เป็นผู้ริเริ่มสนับสนุนและตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน โดยบริหารควรมีหลักในการ
จัดการ โรงเรียนดังนี้

- 1.1 จัดหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของนักเรียน
- 1.2 จัดหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์
- 1.3 จัดหลักสูตรที่ส่งเสริมให้มีผู้เรียนพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน
- 1.4 หลักสูตรต้องสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียน
- 1.5 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักเรียนสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง

2. หน้าที่ของครูผู้สอน

- 2.1 เข้าใจธรรมชาติ เข้าใจความต้องการ และความสนใจของนักเรียน
- 2.2 เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนในทุกด้าน
- 2.3 เป็นที่ปรึกษาโดยไม่ควบคุมเสรีภาพความคิด

2.4 มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน

3. เพื่อน วิทยุร่วมพบเพื่อนร่วมโรงเรียนนั้นมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรม รวมถึงการจัดที่นั่งในห้องเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ

4. ปลุกฝังค่านิยม แนวความคิดต่างๆ ของชุมชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวิทยุร่วมทั้ง ในด้านความประพฤติ และแนวทางในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ก : 4) การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้

2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ค : 8) ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ แต่ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ จากครูและผู้เกี่ยวข้อง มีการทำงานเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและชื่นชมผลงาน เพื่อสร้างสรรค์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นรูปธรรม และก่อประโยชน์ต่อนักเรียนและ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. นักเรียน

1.1 ได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและ สภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง

1.2 ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ

1.3 ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัว และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.4 มีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครูและผู้ปกครอง

2. ครู

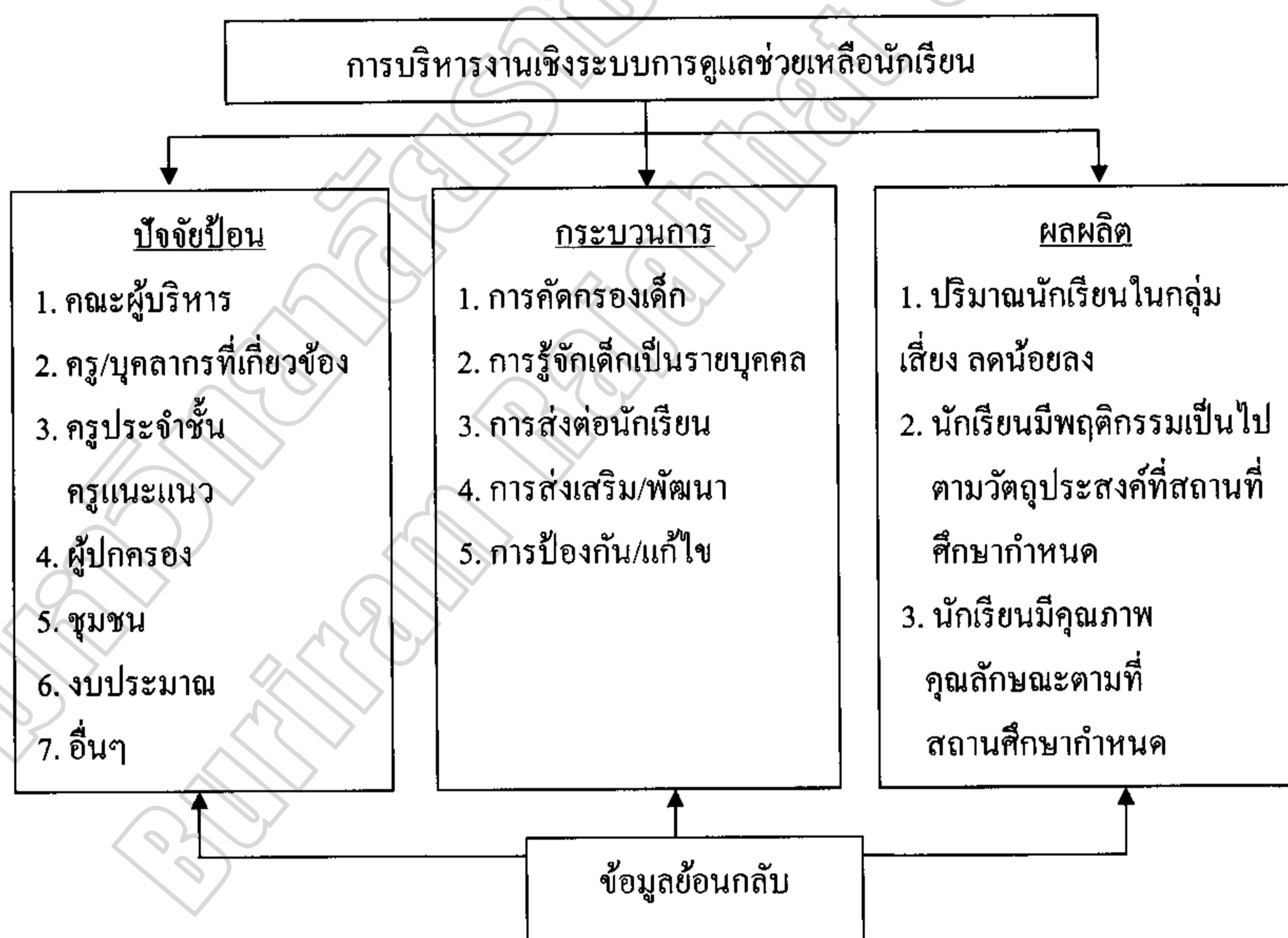
2.1 ตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 2.2 มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน
  - 2.3 มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา
  - 2.4 มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู
  3. ผู้บริหาร โรงเรียน
    - 3.1 รู้ศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้
    - 3.2 ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน หลักสูตรและคุณภาพการจัดการศึกษา
    - 3.3 มีรูปแบบกระบวนการพัฒนาและการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม
  4. ผู้ปกครอง ชุมชน
    - 4.1 ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
    - 4.2 เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน
    - 4.3 เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลาน
    - 4.4 มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลาน เป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง
  5. โรงเรียน
    - 5.1 มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา
    - 5.2 ได้รับการยอมรับการสนับสนุนและความร่วมมือจากบุคลากร จากชุมชน และจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง
    - 5.3 มีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และเอื้ออาทร
  6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
    - 6.1 พัฒนานวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน
    - 6.2 พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงาน การนิเทศติดตามผล ประเมินผล และการวิจัยที่เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
    - 6.3 มีระบบข้อมูลสารสนเทศ ทั้งข้อมูลระดับบุคคลและระดับโรงเรียน เพื่อใช้พัฒนางานต่อไป
  7. ประเทศชาติ
    - 7.1 มีการเชื่อมโยงข้อมูลของเยาวชนทุกระดับ
    - 7.2 ลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน และลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ
    - 7.3 ประชาชนมีคุณภาพ และเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ
- กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ค : 9 - 12) การดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนให้ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ ดังนี้

1. การบริหารเชิงระบบ
2. การทำงานเป็นทีม
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. การนิเทศติดตามและประเมินผล

อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ (2547 : 61) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดทำขึ้นตาม แนวคิดการบริการงานเชิงระบบที่มีโครงสร้างสำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ บังคับ กระบวนการ และผลผลิต โดยที่แต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดและปฏิสัมพันธ์กัน สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังภาพประกอบ 2.1

ภาพประกอบ 2.2 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามกรอบแนวทางการบริหารจัดการจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเตรียมการ

การเตรียมการ หมายถึง การปฏิบัติในการจัดทำแผนงาน การวางแผน การกำหนดนโยบาย และการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งการเตรียมการเพื่อจะดำเนินงาน เป็นขั้นตอนของการจัดทำแผนหรือการวางแผน มีนักวิชาการได้ให้ความหมาย ให้ความสำคัญของการเตรียมการ หรือการวางแผน ไว้ดังนี้

จงจรีต ชมพูปล (2550 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผน ซึ่งเป็นขั้นตอนของการเตรียมการ หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานวิธีการ และขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้ดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ในการวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กรเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร การวางแผนในบางด้านอาจเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร การวางแผนในบางด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงาน หรือเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ไปพร้อมกันด้วย ข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้จะต้องให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบได้ว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้ระบุไว้ในแผนหรือไม่

สุริยันต์ เสรีเรืองยุทธ (2551 : 10) ได้กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การกำหนด วัตถุประสงค์ นโยบายและวิธีการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดิเรก บุรณ์เจริญ (2554 : 6) ได้กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การระดมสรรพกำลังทางปัญญาเพื่อกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ โครงสร้างการดำเนินงาน แผนการดำเนินงาน หรือวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 6) ได้กล่าวว่า การเตรียมการ หมายถึง การปฏิบัติในการจัดทำแผนงาน การวางแผน การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนการดำเนินงาน

พระอาจารย์วิชาญ ทุมมโชโต (2555 : 5) ได้กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การกำหนดให้มีการประชุม แต่งตั้งคณะครูที่รับผิดชอบจัดเตรียมเอกสาร รวบรวมวิธีการป้องกัน รวมทั้งงบประมาณในการป้องกันการระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 4) ได้กำหนดนโยบายในการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทุกระดับ กำหนดแผนป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา และพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีระบบทันสมัย สามารถค้นคว้า อ้างอิงได้สะดวก
2. เร่งพัฒนาหลักสูตร วิธีสอน สื่อ และกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง สารเสพติด ให้เหมาะสมกับระดับชั้นและชุมชน
3. เร่งรัดสถานศึกษาให้ความสำคัญในการใช้ยุทธศาสตร์ การป้องกันในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดให้นักเรียน
4. พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันนักเรียน
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสนับสนุนสิ่งแวดล้อม ทั้งในและนอกสถานศึกษา ให้เกื้อกูลต่อการสร้างภูมิคุ้มกันกับนักเรียน
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษา หน่วยงานต่าง ๆ ชุมชน และองค์กรเอกชน ร่วมมือในการพัฒนานักเรียน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติด
7. เร่งรัดใช้การประชาสัมพันธ์หลาย ๆ รูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และสภาพชุมชน
8. เร่งรัดให้หน่วยงานทุกระดับ ประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ

2. ด้านการดำเนินการ

การดำเนินการ หมายถึง การปฏิบัติสู่ขั้นตอนการนำความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการดำเนินการในการบริหารจัดการปัญหาเสพติด การปฏิบัติหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมาย ให้ความสำคัญของการดำเนินการ ไว้ดังนี้

จงจรีต ชมพูปวล (2550 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินการ หรือการปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูล และเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ในกรณีที่เป็นงานประจำเคยปฏิบัติหรือเป็นงานเล็กน้อย อาจใช้วิธีการเรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองแต่ถ้าเป็นงานใหม่หรืองานใหญ่ที่จะใช้บุคลากรจำนวนมาก อาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรมก่อนที่จะปฏิบัติจริง การปฏิบัติจะต้องดำเนินการ

ไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้และจะต้องเก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานตามแผนในขั้นตอนต่อไป

ดิเรก บุรณ์เจริญ (2554 : 6) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติงาน หมายถึง การลงมือกระทำตามแผนงาน โครงการ หรือยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 6) ได้กล่าวว่า การดำเนินการ หมายถึง การปฏิบัติสู่ขั้นตอนการนำความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการดำเนินการในการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พระอาจารย์วิชาญ ธมฺมโชโต (2555 : 5) ได้กล่าวว่า การดำเนินงาน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขันกีฬา การจัดกิจกรรมชุมนุม การเข้าค่ายคุณธรรม และการให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันการระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2550 : 6) ได้สรุปกลยุทธ์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาว่า เยาวชนเป็นเป้าหมายหลักของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกัน กลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (Potential Demand) การดำเนินงานในกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษามุ่งเน้นสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนเป็นคนดีไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุข มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขและเฝ้าระวังไม่ให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษามีกลยุทธ์ดำเนินงาน 9 ด้าน ดังนี้

1. การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย
2. การบูรณาการทำงาน
3. การผสมผสานมาตรการในการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากร
5. นักเรียนมีส่วนร่วม
6. การจัดระเบียบและปรับสภาพแวดล้อม
7. การเฝ้าระวังปัญหา
8. การสร้างเครือข่ายการทำงาน
9. การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านยาเสพติดในสถานศึกษา

3. ด้านการให้ความร่วมมือ

การให้ความร่วมมือ หมายถึง การปฏิบัติที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์และประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เจ้าหน้าที่

ตำรวจ โรงพยาบาล และหน่วยงานเอกชนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนหรือสถานศึกษาซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมาย และ
ความสำคัญของการให้ความร่วมมือ ไว้ดังนี้

เดชา สุทธิปัญญา (2548 : 18 - 19) ได้กล่าวว่าการให้ความร่วมมือ และความสำคัญ
ของการให้ความร่วมมือว่า การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
จำเป็นต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย โดยระดมทรัพยากรทาง
การศึกษาและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและกำหนดมาตรการที่จะดำเนินการแต่ละ
กลุ่มได้อย่างชัดเจนผสมผสานมาตรการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้มาตรการทั้ง 3 มาตรการคือ

1. การป้องกันยาเสพติดโดยดำเนินการทั้งให้การศึกษา การแทรกแซงพฤติกรรม
การใช้ยาเสพติด การแนะแนวหรือการให้การศึกษาและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
2. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ
3. การปราบปรามยาเสพติด

การที่เลือกใช้มาตรการใดในการดำเนินงานขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาจากการวิเคราะห์
กลุ่มเป้าหมาย ทรัพยากรของ โรงเรียนและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจำเป็นต้องให้
ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมโดยการสำรวจทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาทุกคน ได้แก่ ผู้บริหาร
สถานศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสมาคมครูและผู้ปกครอง หน่วยงานราชการ
ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ สารวัตรนักเรียน แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และ
หน่วยงานภาคเอกชนแต่ละท้องถิ่น

การให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน
เนื่องจากปัญหาเสพติดในสถานศึกษาเป็นเรื่องที่นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและได้รับ
ผลกระทบโดยตรง ดังนั้นการให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมรับรู้และมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็นแนวทางให้เกิดการยอมรับและยึดถือปฏิบัติโดยคหุขฎฐิ อิกทั้งเป็นแนวร่วมใน
การดำเนินงาน ได้แก่ การจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดต่างๆ กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน
กิจกรรมชมรมต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน โดยกิจกรรมเหล่านี้ควรมีครู อาจารย์เป็นที่ปรึกษา
คอยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนด้วยการที่นักเรียนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็น
ประโยชน์เช่นนี้ จะเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและทักษะทางสังคมให้แก่นักเรียน
เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้แก่เรียนอีกด้วย

สุริยา ยีขุน (2550 : 1 - 2) ได้กล่าวถึงชุมชนร่วมมือด้านยาเสพติดสรุปว่า การที่ชุมชน

เกิดการตื่นตัวและพร้อมที่จะร่วมมือกันทุกภาคส่วนที่จะต่อต้านปัญหาเสพติดในชุมชน สำหรับสาระสำคัญในการร่วมมือของชุมชนมีอยู่ 5 ประการ คือ

1. หลายคนให้ความเห็นว่าควรปรับทิศทางการใช้ชีวิตของผู้คนในชุมชนโดยใช้ศาสนาเป็นกลไกในการสร้างพฤติกรรมพึงประสงค์มีความศรัทธาต่อศาสนาอย่างจริงจังใช้หลักคำสอนทางศาสนาเป็นทางนำในการดำรงชีวิต
2. การใช้หลัก "บรม" (ที่ประกอบด้วยบ้าน โรงเรียน วัด) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนทั้งองค์ความรู้ความเข้าใจและการนำไปปฏิบัติที่จะต้องทำให้เกิดกระบวนการในการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ที่จะนำไปสู่หนทางของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระยะยาว
3. การนำวิถีคิดในการใช้บทลงโทษทางสังคม (Social Sanction) ด้วยกิจกรรมทางศาสนาประเพณีและวัฒนธรรมมาเป็นปฐมบทในการขับเคลื่อน เช่น การไม่ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวใด ๆ ก็ตามที่มีส่วนพัวพันและเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการนำปัญหาเสพติดมาสู่ชุมชนซึ่งต่อไปในอนาคตอันใกล้นี้ทางชุมชนอาจจะตั้งเป็นเงื่อนไขหรือกติกาของชุมชนที่ว่า หากพบว่าครอบครัวใดเป็นผู้ที่มีส่วนพัวพันกับปัญหาเสพติดเราจะไม่ไปร่วมทำบุญ หรือร่วมกิจกรรมที่บ้านนั้น ๆ (นี่เป็นกรณีตัวอย่างของบทลงโทษในเบื้องต้น) ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้ อาจต้องมีการประชุมหารือ แลกเปลี่ยน และทำข้อตกลงกันอีกหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดการตกตะกอนทางความคิดต่อไป
4. การใช้กลไกการมีส่วนร่วมในระดับครัวเรือน โดยในชุมชนได้เสนอกันว่า ให้แต่ละครัวเรือนต้องสอดส่องดูแลทั้งบุตรหลานและสมาชิกในครอบครัวตลอดจนบุคคลภายนอกที่เห็นว่ามีพฤติกรรมยุ่งเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดโดยผู้ปกครอง บิดา มารดา ต้องทำหน้าที่เบื้องต้นในการเฝ้าระวังควบคุมพฤติกรรมของบุตรหลานต้องใช้ความอดทนอดกลั้นและความเพียรพยายามที่เริ่มจากครอบครัวตัวเราเองเป็นขั้นต้นและจึงขยายผลสู่สาธารณะจากระบบเครือข่ายผู้สังคมนในชุมชน
5. หากเกิดการเหลือบ่ากว่าแรง จำเป็นที่จะต้องพึ่งพาภายนอกหรือจำเป็นที่ต้องใช้วิธีการทางกฎหมาย ก็จะต้องสร้างกลไกการประสานงานให้สามารถที่จะติดต่อประสานงานขอแรงหนุนช่วยจากส่วนราชการ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและเยียวยา สมาชิกสภาที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบและเทศบาลตำบลที่ประกอบไปด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ข้าราชการและพนักงาน รวมทั้งผู้ใหญ่บ้านจะเป็นกลไกในการประสานงาน เป็นต้น ซึ่งจะมีการวางระบบกันแบบหลวม ๆ ง่าย ๆ แต่ให้สามารถดำเนินการได้จริง ซึ่งก็อาจต้องมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นระยะ ๆ และจะต้องปรึกษาหารือกันอีกหลาย ๆ รอบ เพื่อให้ได้หนทางที่ดีขึ้นเป็นลำดับต่อไป

รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 6) ได้กล่าวว่า การให้ความร่วมมือ หมายถึง การปฏิบัติการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เจ้าหน้าที่ตำรวจ โรงพยาบาล และหน่วยงานเอกชนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติด

4. ด้านการประเมินผล

การประเมินผล หมายถึง การปฏิบัติในกระบวนการประเมินผลตรวจสอบ สรุปเพื่อทราบผลสัมฤทธิ์แนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดที่ได้ดำเนินการให้การดูแลช่วยเหลือ นักเรียนว่ามีปัญหาอุปสรรค และประสบผลสำเร็จอย่างไร ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทาง ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน ซึ่งมี นักวิชาการได้ให้ความหมาย และความสำคัญของการประเมินผล ไว้ดังนี้

ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2544 : 189) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผล เป็นการวิเคราะห์ การดำเนินกิจกรรมหนึ่งๆว่ายังมีความเหมาะสมมีประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างไร รวมทั้ง วิเคราะห์ว่ากิจกรรมนั้น ๆ มีปัจจัยนำเข้า ผลลัพธ์และผลกระทบอย่างไรทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2544 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่มุ่งแสวงหาคำตอบของคำถามที่ว่า นโยบาย แผนงาน โครงการ บรรลุผลตาม วัตถุประสงค์และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ต้นหรือไม่และระดับใด

สุริยนต์ เสรีเรืองยุทธ (2551 : 32-33) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผล คือ การนำผล การปฏิบัติงานมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ว่าการดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใด และการประเมินผลยังสามารถนำไปใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไป ตามมาตรฐานที่ต้องการ มีความสำคัญคือ บุคลากรในการเพิ่มศักยภาพของคน หัวหน้า หรือ ผู้บังคับบัญชาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ สามารถสร้างความยุติธรรม สร้างขวัญในการปฏิบัติงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 31) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การวัดผลและประเมินผลการเรียนตามบทบาทและหน้าที่ ของสถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร สถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
2. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผล ของสถานศึกษา
3. วัดผลประเมินผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนรู้และอนุมัติผลการเรียน
4. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณี

ที่ผู้เรียนไม่ผ่านการประเมิน

5. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
6. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
7. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆรายปี หรือ รายงานและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 6 - 7) กล่าวถึงหลักการวัดและประเมินผลผู้เรียนว่า การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการที่ช่วยผู้สอนได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จของการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้เต็มศักยภาพ วิธีการวัดและประเมินผลต้องใช้วิธีที่หลากหลายสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดทั้งที่เป็นความรู้ ความคิด การปฏิบัติและจะดำเนินการควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนการวัดความรู้ความคิดส่วนใหญ่ใช้การทดสอบแบบทดสอบที่อาจเป็นแบบเลือกตอบหรือให้เขียนคำตอบเองด้วยข้อสอบอัตนัยควรเน้นการตอบโดยการเขียนและการนำเสนอคำตอบด้วยตัวผู้เรียนเพราะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดและการเขียนไปพร้อม ๆ กัน ได้ดีกว่าเครื่องมือชนิดเลือกตอบ นอกจากนี้อาจใช้เพิ่มสะสมงาน การสังเกต การสัมภาษณ์เป็นวิธีที่เหมาะสมกับการวัดและประเมินความดีงามและการปฏิบัติระดับของการวัดและประเมินผลผู้เรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งไว้ 3 ระดับ คือ

1. การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นการวัดและประเมินผลเพื่อมุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์จากการเรียนการสอนหรือไม่เพียงใด ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือผู้เรียน ผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครอง สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2. การประเมินผลระดับสถานศึกษาเป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายชั้นปีและช่วงชั้น สถานศึกษานำข้อมูลผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรรวมทั้งนำผลการประเมินไปพิจารณาตัดสินผลการผ่านระดับชั้นและผ่านช่วงชั้น

3. การประเมินคุณภาพระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละระดับชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินคุณภาพระดับชาติ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพเป็นการตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนช่วยให้ครูผู้สอนได้ข้อมูล ผลการประเมินที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเองเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้และเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและ เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

5. ด้านการนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง

การนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง หมายถึง การปฏิบัติในการนำแนวทางการบริหารจัดการ ปัญหาสุขภาพเสพติดของผู้บริหาร โรงเรียน และครูที่มีกระบวนการประเมินสรุปผลสัมฤทธิ์ที่ได้ ดำเนินการให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่ามีปัญหาอุปสรรค และประสบผลสำเร็จอย่างไร ตลอด ทั้งข้อเสนอแนะแนวทางของผู้บริหาร โรงเรียนและครู ไปสู่การดำเนินการแก้ไขปัญหาเพื่อ ให้ การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดใน โรงเรียนหรือสถานศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน ซึ่งมี นักวิชาการได้ให้ความหมาย และความสำคัญของการนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 44 - 48 : อ้างถึงใน สุรียา วามู. 2553 : 27) กล่าวถึง การปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานตามแผนงาน ไว้ว่า การปรับปรุงแก้ไขเป็น การนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อบุคลากรแต่ละคนแต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเรียบร้อยแล้ว ผู้บริหารก็สามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานและใช้ในการ วางแผนต่อไป รวมทั้งกำหนดจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจใน เรื่องต่าง ๆ ได้ ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ

1. การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร ในระหว่าง การดำเนินงานและมีการตรวจสอบประเมินผลทั้งในระดับรายบุคคล หรือระดับชั้นหมวดวิชา ผู้บริหารและบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเองและปรับปรุง แผนการดำเนินงานได้เลย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. การวางแผนในระยะต่อไป เป็นการนำผลการประเมินไปใช้จัดทำแผน ในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุงของ สถานศึกษา หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

3. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ถ้าสถานศึกษานำผลที่ได้จากการประเมินผลมา พัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้สะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน ก็จะเป็นประโยชน์ ในการบริหารงานและประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เมื่อหน่วยงานภายนอกเข้ามาประเมิน สถานศึกษาก็พร้อมที่จะนำข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้ประเมินต้องการได้ง่ายขึ้นในทุก ๆ งาน

จงจิต ชมพูนุท (2550 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า การปรับปรุง ซึ่งเป็นขั้นตอนการดำเนินงานให้เกิดคุณภาพ จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพ ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ปรับปรุงแก้ไข เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้าหรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิม เมื่อมีการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพในรอบใหม่ ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุง จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ดิเรก บูรณ์เจริญ (2554 : 6) ได้กล่าวว่า การปรับปรุงและพัฒนา หมายถึง การดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 7) ได้กล่าวว่า การนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง หมายถึง การนำแนวทางการบริหารจัดการปัญหาสาเหตุติดของผู้บริหาร โรงเรียน กับครูที่มีกระบวนการประเมินสรุปผลสัมฤทธิ์ที่ได้ดำเนินการให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่ามีปัญหาอุปสรรค และประสบผลสำเร็จอย่างไร ตลอดจนข้อเสนอนะแนวทางของผู้บริหาร โรงเรียนและครู ไปสู่การดำเนินการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน

สรุปได้ว่า การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงาน หลังจากการมีการตรวจสอบผลของการดำเนินงาน หรือปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลแล้ว จะทราบว่าการดำเนินงานมีทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่อง ถ้าผลการปฏิบัติงานดีก็นำไปใช้ในการปฏิบัติงาน หรือจัดทำเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานต่อไป หากมีข้อบกพร่องต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

อนันต์ นามทองตัน (2553 : 300 - 301) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การประเมินตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับคือ องค์กรประกอบด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบและประเมินผล การนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน

ดิเรก บุรณ์เจริญ (2554 : 70 - 71) ได้วิจัยสภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานใน การป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานใน การป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการวางแผนและ ด้านการปฏิบัติงานมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้าน การตรวจสอบและด้านการควบคุม มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 126 - 128) ได้วิจัยแนวทางการบริหารจัดการปัญหาอาเสพติด ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู เกี่ยวกับแนวทาง การบริหารจัดการปัญหาอาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการ ด้านการให้ความร่วมมือ ด้าน การประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง ด้านการเตรียมการ อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู จำแนกตาม สถานภาพตำแหน่งและประสบการณ์ โดยรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

บัณฑิตตา จินดาทอง (2555 : 113 - 117) ได้วิจัยกลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา อาเสพติดในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1.) องค์ประกอบของกลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบคือ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การจัดการ ความรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำนักและความรับผิดชอบ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต 2.) แนวทางการดำเนินการตามกลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ในภาพรวม คือสำนัก ความรับผิดชอบ รองมา คือการบริหารแบบมีส่วนร่วม และมีโอกาสเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ การจัดการความรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

ธนชน อินทจันทร์ (2556 : 98 - 116) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1.) ระดับการปฏิบัติในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหาร ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสมรรถนะ ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน อยู่ในระดับมาก 2.) ระดับความสำเร็จในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3.) รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามเกณฑ์คือ Chi-square = 92.39, df = 91, P = .44, RMSEA = .006, GFI = .98, AGFI = .96 และค่า CFI = 1.00 นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารส่งผลทางตรงและทางอ้อมมีค่าเท่ากับ .72 ด้านการเพิ่มสมรรถนะส่งผลทางตรงมีค่าเท่ากับ -.67 ด้านสภาพแวดล้อม ส่งผลทางตรงและทางอ้อมมีค่าเท่ากับ .18 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยทั้งหมดอธิบายความสำเร็จในการป้องกันยาเสพติดได้เท่ากับ .61 4.) ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงที่มีผลต่อความสำเร็จในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษามีด้วยกันสี่ปัจจัย ได้แก่ ด้านการบริหารมีค่าเท่ากับ .67 ด้านการเพิ่มสมรรถนะมีค่าเท่ากับ -.67 ด้านสภาพแวดล้อมมีค่าเท่ากับ .79 และด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนมีค่าเท่ากับ -.24 ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมที่มีต่อความสำเร็จ มีด้วยกันสามปัจจัย ได้แก่ ด้านการบริหารมีค่าเท่ากับ .05 ด้านสภาพแวดล้อม -.67 และด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน .14 และปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีผลต่อความสำเร็จในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา มีด้วยกันสามปัจจัย ได้แก่ ด้านการบริการ .72 ด้านสภาพแวดล้อม .18 และด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน -.10

สมหวัง ขุนพรหม (2557 : 93 - 97) ได้วิจัยการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตามยุทธศาสตร์รั้วโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1.) ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ โดยเฉพาะด้านสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักและป้องกันมิให้ตัวตนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยการให้ความรู้ความเข้าใจ ให้เห็นถึงอันตรายและโทษของ ยาเสพติด เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตามยุทธศาสตร์รั้วโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นรายด้าน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตามยุทธศาสตร์รั้วโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสำรวจและจำแนกกลุ่มเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับ

กับยาเสพติด พบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการดำเนินงาน โดยดำเนินการจัดอบรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดหากพบว่าอยู่ในกลุ่มเสี่ยง จัดกิจกรรม การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จัดบุคลากรให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษา มีการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ให้กับนักเรียน พบว่า สถานศึกษาได้ มีการดำเนินงานในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2.) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตาม ยุทธศาสตร์รั้วโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ที่มีเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษาปัจจุบัน และขนาดสถานศึกษา ต่างกัน ได้ดังนี้ จำแนกตามเพศของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการดำเนินงานรายด้าน และโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน มีการดำเนินงานรายด้านและโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตาม ประสบการณ์ การทำงานในสถานศึกษาปัจจุบัน ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ การทำงานในสถานศึกษาปัจจุบันต่างกัน โดยภาพรวมมีการดำเนินงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการสำรวจและจำแนกกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินงานแตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญทาง สถิติ 0.05 มีการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

โบตวินและคณะ (Botvin et al. 2000 : 769) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ยาที่ผิดกฎหมาย ของวัยรุ่น พบว่าวิธีการป้องกันโดยใช้การฝึกอบรมทักษะชีวิตในห้องเรียน โดยครู ประเมินผลโดย การทดสอบก่อนและหลังของการฝึกทักษะชีวิต และหลังจากนั้นอีก 6 ปี ครึ่ง ผลปรากฏว่าโดยรวม การใช้สารเสพติดลดลง ส่วนการใช้ยาหลอนประสาท เฮโรอีน และสารเสพติดอื่น ๆ ลดลงเช่นกัน

สปีเว็ก (Spevack. 2003 : 335) ได้วิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เจตคติและพฤติกรรมของ นักเรียนที่ติดและไม่ติดยาเสพติด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ใช้เวลา ในการวิจัย 3 ปี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ติดและไม่ติดยาเสพติดนั้นมีบุคลิกภาพ และพฤติกรรม แตกต่างกัน นักเรียนที่ติดยาเสพติดจะมีลักษณะการเป็นผู้ใหญ่น้อยกว่า และมีแนวโน้มการใช้ยา เสพติดเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีบิดามารดาที่สูบบุหรี่หรือ ดื่มสุราด้วย

อีวอนและคณะ (Evans et al. 2004 : 227 - 234) ได้ศึกษาเรื่องนโยบายด้านสารเสพติด ของสถานศึกษาและผลกระทบการใช้สารเสพติดของเยาวชน พบว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และประเทศทางตะวันตก สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายด้านสารเสพติด นโยบายเป็นองค์ประกอบในการส่งเสริมสุขภาพ ในสถานศึกษา และพบว่าส่วนใหญ่ในประเทศที่

พัฒนาแล้วจะมีนโยบายด้านสารสนเทศในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการลดลงของการสูบบุหรี่ และในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ของนานาชาติส่วนใหญ่ โครงการใหม่จะมุ่งเน้นไปที่การเปรียบเทียบนโยบาย และการพัฒนาหลักสูตรของการใช้สารสนเทศ

ลีทเทอเดลและแมนส์เค (Leatherdale & Manske. 2005 : 1762) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่ของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมและการเริ่มสูบบุหรี่ของนักเรียน จากการศึกษาพบว่า การสูบบุหรี่ของนักเรียนในสภาพแวดล้อมและอัตราการสูบบุหรี่ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ต่อการเริ่มสูบบุหรี่ ความเสี่ยงในการสูบบุหรี่ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ถ้านักเรียนพบเห็นการสูบบุหรี่ใกล้โรงเรียน และนักเรียนที่มีครอบครัวและเพื่อนที่ไม่สูบบุหรี่มีความเสี่ยงต่ำกว่าผู้มีครอบครัวหรือเพื่อนที่สูบบุหรี่มากเป็นสองเท่าของ โอกาสที่จะสูบ และมีข้อเสนอแนะว่า โปรแกรมการป้องกันควรจะเน้นเป้าหมายไปที่สถานศึกษา นักเรียนที่มีความเสี่ยง และสถานศึกษาควรมีนโยบายป้องกันไม่ให้นักเรียนสูบบุหรี่ที่เข้มงวด

มาติเนซและคณะ (Martinez et al. 2005 : 518) ได้ศึกษาจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนที่มีความสำคัญที่สุดคือ การสูบบุหรี่และการดื่มของเพื่อนสนิทของนักเรียน

โรซีและคณะ (Rozi et al. 2005 : 498) ได้ศึกษาเรื่องจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกาธาจิ ของปากีสถาน ได้แก่ การสูบบุหรี่ของพ่อแม่ ลุง และเพื่อนที่สูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

แวนเดอร์ (Vander. 2005 : 229 - 320) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนและสถานศึกษา : ผลที่แตกต่าง เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ของกลยุทธ์และอัตราการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นในชุมชนและสถานศึกษาหลังการควบคุมตัวแปรอื่น ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าการควบคุมดูแลจากผู้ใหญ่ การจัดกิจกรรมของชุมชนและของสถานศึกษา การมีองค์การ นักศึกษามีความสัมพันธ์กับการลดลงของการใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เหงียน (Nguyen. 2008 : 114) ได้ศึกษาเรื่องการใช้สารเสพติดในหนุ่มสาวในประเทศเวียดนามต่ออิทธิพลจากครอบครัว เพื่อนและสังคม ผลการศึกษาพบว่า มีปัจจัยเสี่ยงหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติดในวัยหนุ่มสาว ปัจจัยเหล่านี้มาจากลักษณะบุคคล เช่น ระดับการศึกษา อิทธิพลจากครอบครัว เช่น มีเพื่อนใช้สารเสพติด จากสังคมหรือสภาพแวดล้อมในสังคม สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงในการนำไปสู่การใช้สารเสพติดคือ ปัจจัยด้านเพื่อนและความเครียด งานวิจัยนี้ให้ข้อมูลสำคัญเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านตัวบุคคลด้านครอบครัว

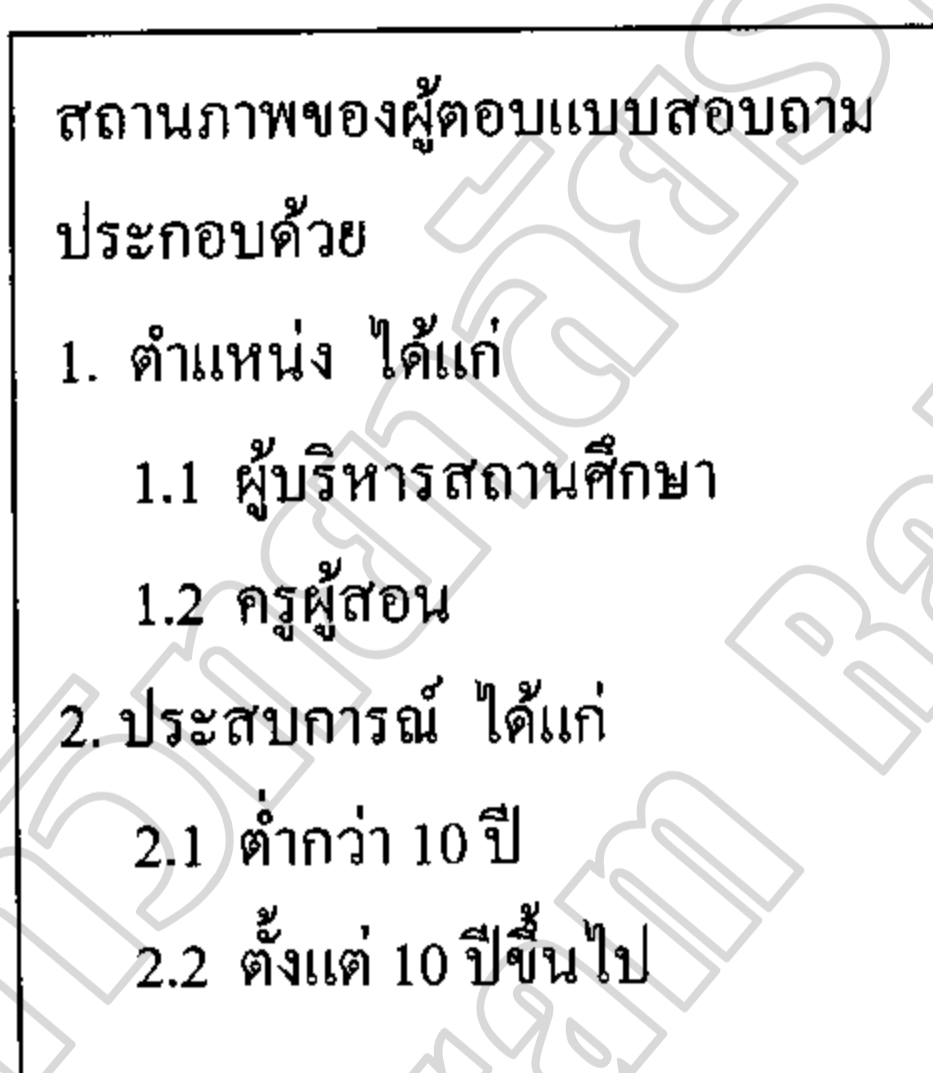
ด้านคนรอบข้าง และด้านสังคมต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มคนวัยหนุ่มสาวในประเทศเวียดนาม นำไปสู่การพัฒนาแผนการป้องกันการใช้สารเสพติดที่มีประสิทธิผลมากขึ้นในประเทศเวียดนาม

สรุปงานวิจัยต่างประเทศพบว่า ปัญหาของวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีปัญหาที่คล้ายคลึงกันคือ เกิดจากปัญหาพื้นฐานของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู การคบเพื่อน การอยากรู้ อยากลอง สภาพแวดล้อมและชุมชน ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทุกคนทุกหน่วยงาน ต้องร่วมมือกัน เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดสิ้นไป

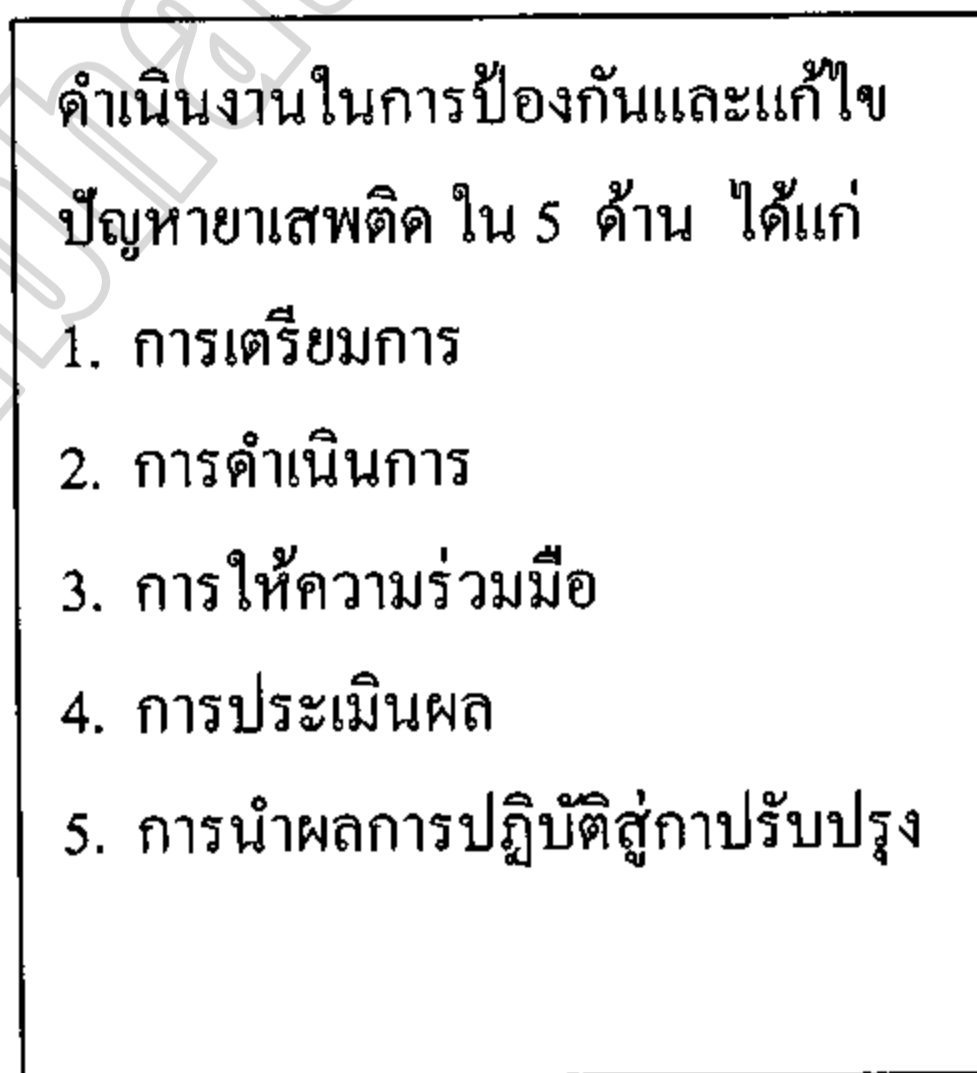
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อนำมาศึกษา การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 รวมทั้งสิ้น 1,189 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 96 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,093 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากจำนวนประชากร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejci & Morgan : 2538; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 - 149) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามตำแหน่ง รายละเอียดการสุ่มมีดังนี้

2.1 แบ่งประชากรในแต่ละอำเภอออกเป็นกลุ่มย่อย ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยแบบระดับชั้น (Stratified)

2.2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 76 คน และครูผู้สอน จำนวน 285 คน

2.3 ทำการสุ่มทั้ง 2 กลุ่มให้กระจายตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงในตาราง 3.1 ดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2556 จำแนกตามอำเภอ

ที่	อำเภอ	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวมทั้งสิ้น
1	เมืองบุรีรัมย์	46	554	36	144	181
2	ลำปลายมาศ	29	337	23	88	111
3	ชำนิ	13	110	10	29	39
4	บ้านด่าน	8	92	6	24	30
	รวม	96	1,093	76	285	361

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากตำรา หนังสือและเอกสารแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของบุคลากร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

5 หมายความว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายความว่า มีการปฏิบัติเห็นมาก

3 หมายความว่า มีการปฏิบัติปานกลาง

2 หมายความว่า มีการปฏิบัติน้อย

1 หมายความว่า มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เกี่ยวกับ การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสภาพ การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แล้วสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม ตามค่านิยมศัพท์เฉพาะ
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ด้านเนื้อหา โครงสร้างและภาษา ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ ถูกต้องและครอบคลุม
3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสม ของข้อคำถาม ประกอบด้วย
  - 4.1 นายธีรยุทธ โประไชยสง วุฒิ ศศ.ม. สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนสะแกโพรงอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
  - 4.2 นางสมลักษณ์ ศรีแก้ว วุฒิ ศษ.ม. สาขาวิชาภาษาไทยมัธยม ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสะแกโพรงอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบของวิทยานิพนธ์
  - 4.3 นางสาวเจนจิรา ชิดชอบ วุฒิ กศ.ม. สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสะแกโพรงอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการประมวลผลและสถิติ
5. นำแบบสอบถามจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ถ้ามีค่าดัชนีไม่ต่ำกว่า .05 แสดงว่าผ่านเกณฑ์ ผลปรากฏว่า ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ถือว่าใช้ได้
6. ปรับปรุงและแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 30 คน
8. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (α) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.837
9. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ยื่นคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม โดยส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผ่านไปยังผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมดให้กับกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยนำส่งด้วยตนเองบางส่วน และอีกบางส่วนส่งทางไปรษณีย์ โดยแนบซองไปรษณีย์พร้อมเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย
3. รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ถ้าได้ไม่ครบจะทวงถามและติดตามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ผลปรากฏว่า แบบสอบถามจำนวน 361 ฉบับ เก็บรวบรวมได้จำนวน 361 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. ให้คะแนนคำตอบในแบบสอบถามแล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์สถานสภาพของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาร้อยละ (Percent) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

2. ศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของบุคลากร โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เสนอเป็นข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสิทธิภาพทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพทำงานของครูผู้สอน โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่เป็นคำถามปลายเปิด ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

5. เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

4.51 - 5.00 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 คำนวณความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

ดังนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา

-1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α) ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261) ดังนี้

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นแอลฟา

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนรายข้อ

s^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 85) ดังนี้

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{X \times 100}{n}$$

เมื่อ X แทน จำนวนข้อมูลที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ
n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 86) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $(\bar{X})$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 86) ดังนี้

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดกำลังสอง
N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบค่าที (t - test) โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 295) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้แจกแจงแบบ t - Distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มที่ 2
	s_1	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
	s_2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ตามสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับ

การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และ
ประสบการณ์ทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาและประสบการณ์ของครูผู้สอน โดยทดสอบค่าที่
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์

ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามที่ผู้วิจัยได้แบ่งไว้ 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงในตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	76	21.1
ครูผู้สอน	285	78.9
รวม	361	100
ประสบการณ์		
ผู้บริหารสถานศึกษา		
ต่ำกว่า 10 ปี	22	6.09
ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป	54	14.96
ครูผู้สอน		
ต่ำกว่า 10 ปี	60	16.62
ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป	225	62.33
รวม	361	100

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 361 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 และเป็นครูผู้สอน จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 78.9
เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์
ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.09 และ ประสบการณ์ ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.96 และ จำแนกตามประสบการณ์ของครูผู้สอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 16.62 และ ประสบการณ์ ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปจำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 62.33

ตอนที่ 2 ศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน ดังตาราง 4.2 - 4.8 ดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายข้อ

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการเตรียมการ	3.62	.208	มาก
2. ด้านการดำเนินการ	3.58	.229	มาก
3. ด้านการให้ความร่วมมือ	3.66	.209	มาก
4. ด้านการประเมินผล	3.54	.434	มาก
5. ด้านการนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง	3.55	.424	มาก
รวมเฉลี่ย	3.59	.193	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่า การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำดังนี้ การให้ความร่วมมือ การเตรียมการ การดำเนินการ การนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง และการประเมินผล ($\bar{X} = 3.66$, $\bar{X} = 3.62$, $\bar{X} = 3.58$, $\bar{X} = 3.55$, $\bar{X} = 3.54$ ตามลำดับ)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการเตรียมการ โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการดำเนินการ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การสำรวจแนวทางในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด	3.45	.531	ปานกลาง
2. มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านยาเสพติดในโรงเรียน	3.51	.708	มาก
3. มีคณะกรรมการจัดทำแผนป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด	3.79	.428	มาก
4. มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ด้านยาเสพติดของโรงเรียน	3.79	.467	มาก
5. มีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันยาเสพติดให้แก่บุคลากรในโรงเรียน	3.64	.690	มาก
6. มีการจัดทำแผนกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด	3.50	.606	ปานกลาง
7. มีการประสานแผนการป้องกันยาเสพติดกับหน่วยงานอื่น	3.51	.563	มาก
8. นำข้อมูลด้านยาเสพติดมาใช้ในการวางแผนป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด	3.68	.483	มาก
9. รวบรวมรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงด้านปัญหาเสพติด	3.67	.487	มาก
10. โรงเรียนมีมาตรการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	3.74	.493	มาก
รวมเฉลี่ย	3.62	.208	มาก

จากตาราง 4.3 พบว่า การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการเตรียมการ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1 และข้อ 6 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 มีคณะกรรมการจัดทำแผนป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด และข้อ 4 มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ด้านยาเสพติดของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.79$) รองลงมาคือ ข้อ 10

โรงเรียนมีมาตรการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 3.74$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 1 การสำรวจแนวทางในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.45$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการดำเนินการ โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการดำเนินการ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
11. มีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบ	3.79	.797	มาก
12. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลประมวลผลข้อมูลด้านปัญหายาเสพติดในโรงเรียน	3.34	.625	ปานกลาง
13. นำนโยบายด้านปัญหายาเสพติดจากกระทรวงศึกษาธิการมาดำเนินการอย่างเป็นระบบ	3.77	.423	มาก
14. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเครือข่ายการประสานงานกับองค์กรภายนอกอย่างชัดเจน	3.51	.501	มาก
15. มีการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดที่หลากหลาย	3.51	.563	มาก
16. มีการเรียนการสอนการป้องกันยาเสพติดแบบบูรณาการร่วมกับรายวิชาอื่น	3.68	.483	มาก
17. มีการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.67	.487	มาก
18. มีการร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานอื่นในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.56	.530	มาก
19. จัดให้มีนักเรียนอาสาสมัครช่วยป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.39	.582	ปานกลาง
20. มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.61	.610	มาก
รวมเฉลี่ย	3.58	.229	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการดำเนินการ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 12 และข้อ 19 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 11 มีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการปัญหาสุขภาพจิตอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.79$) รองลงมาคือข้อ 13 นำนโยบายด้านปัญหาสุขภาพจิตจากกระทรวงศึกษาธิการ มาดำเนินการอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.77$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 12 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลประมวลผลข้อมูลด้านปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.34$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการให้ความร่วมมือ โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการดำเนินการ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
21. ประสานงานกับแผนงาน โรงเรียนอื่นในการดำเนินการบริหารจัดการยาเสพติดร่วมกัน	3.53	.683	มาก
22. ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ปกครองโดยตรงในการดำเนินการป้องกันปัญหาสุขภาพจิต	3.43	.607	ปานกลาง
23. ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต	3.52	.532	มาก
24. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินงานป้องกันแก้ไข ปัญหาสุขภาพจิต	3.66	.507	มาก
25. ประสานงานกับโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต	3.67	.487	มาก
26. ประสานงานกับหน่วยงานเอกชนในการแจ้งข้อมูล ข่าวสาร แหล่งยาเสพติด	3.50	.501	ปานกลาง
27. ประสานงานกับผู้นำชุมชนผู้นำทางศาสนาในการแจ้งข้อมูลข่าว แหล่งยาเสพติด	4.00	.632	มาก

ตาราง 4.5 (ต่อ)

รายการดำเนินการ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
28. โรงเรียนกับผู้ปกครองร่วมกันรณรงค์ให้ทราบถึงโทษของยาเสพติด	3.94	.634	มาก
29. นักเรียนมีส่วนร่วมเสนอความคิดร่วมปฏิบัติงานในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.63	.548	มาก
30. ประสานงานกับสื่อมวลชนในท้องถิ่นในการแจ้งข่าวสารแหล่งยาเสพติด	3.80	.424	มาก
รวมเฉลี่ย	3.66	.209	มาก

จากตาราง 4.5 พบว่า การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการให้ความร่วมมือ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 22 และข้อ 26 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 27 ประสานงานกับผู้นำชุมชนผู้นำทางศาสนาในการแจ้งข้อมูลข่าวแหล่งยาเสพติด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ข้อที่ 28 โรงเรียนกับผู้ปกครองร่วมกันรณรงค์ให้ทราบถึงโทษของยาเสพติด ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อที่ 22 ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ปกครองโดยตรงในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.43$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการดำเนินการ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
31. ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการสรุปปรับทราบ การประเมินผล	3.61	.521	มาก
32. มีการประเมินผลแนวทางการบริหารจัดการของครูด้านปัญหา สุขภาพจิตในโรงเรียน	3.31	.815	ปานกลาง
33. มีการประเมินผลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการนักเรียนใน การดำเนินงานป้องกันปัญหาสุขภาพจิต	3.59	1.04	มาก
34. มีการประเมินผลในการนำนโยบายจากหน่วยเหนือมา ดำเนินงานป้องกันปัญหาสุขภาพจิต	3.65	.559	มาก
35. มีการประเมินผลร่วมกับเครือข่ายการประสานงานกับองค์กร ภายนอก	3.87	.762	มาก
36. มีการประเมินผลขั้นตอนในการบริหารจัดการปัญหาสุขภาพจิต	3.63	.534	มาก
37. มีการประเมินผลการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านปัญหา สุขภาพจิตในโรงเรียน	3.43	.559	ปานกลาง
38. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนกับผู้ปกครอง ร่วมกันรณรงค์ให้ทราบถึงโทษของสุขภาพจิต	3.36	.499	ปานกลาง
39. มีการประเมินผลกระจายความรับผิดชอบให้กับคณะกรรมการ นักเรียนช่วยป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน	3.39	.506	ปานกลาง
40. มีการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหา สุขภาพจิตภาพรวมทั้งหมดในรอบปี	3.65	.479	มาก
รวมเฉลี่ย	3.54	.434	มาก

จากตาราง 4.6 พบว่า การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการประเมินผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 32, ข้อ 37, ข้อ 38 และข้อ 39 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 35 มีการประเมินผลร่วมกับเครือข่ายการประสานงานกับองค์กรภายนอก ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมาคือ ข้อที่ 34 มีการประเมินผลในการนำนโยบายจากหน่วยเหนือมาดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติด และข้อ 40 มีการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดภาพรวมทั้งหมดในรอบปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.65$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 32 มีการประเมินผลแนวทางการบริหารจัดการของครูด้านปัญหาเสพติดในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.31$)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการดำเนินการ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
41. ปรับปรุงการปฏิบัติตามสายบังคับบัญชาที่มีปัญหาในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด	3.61	.521	มาก
42. นำผลการปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อปรับปรุง	3.34	.804	ปานกลาง
43. รวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติที่ไม่ชัดเจนเป็นปัญหาในการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียนไปสู่การปรับปรุง	3.62	1.02	มาก
44. นำนโยบายในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการที่มีปัญหาในการปฏิบัติไปปรับปรุงให้เกิดความชัดเจน	3.65	.559	มาก

ตาราง 4.7 (ต่อ)

รายการดำเนินการ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
45. นำปัญหาที่ผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งสายงานการบังคับบัญชาที่ไม่มี ความชัดเจนมาปรับปรุง	3.88	.755	มาก
47. นำจุดบกพร่องของการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองที่ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจนจนถึงโทษของยาเสพติดสู่การปรับปรุง	3.45	.586	ปานกลาง
48. นำผลปฏิบัติของการกระจายความรับผิดชอบให้กับกรรมการนักเรียนที่บกพร่องในการวางแผนการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดสู่การปรับปรุง	3.36	.499	ปานกลาง
49. นำผลการปฏิบัติด้านการประสานงานกับผู้นำชุมชนในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดที่บกพร่องสู่การปรับปรุงที่ชัดเจน	3.39	.506	ปานกลาง
50. นำผลการปฏิบัติที่บกพร่องในการขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสู่การปรับปรุง	3.65	.479	มาก
รวมเฉลี่ย	3.55	.424	มาก

จากตาราง 4.7 พบว่า การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 42, ข้อ 47, ข้อ 48 และข้อ 49 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 45 นำปัญหาที่ผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งสายงานการบังคับบัญชาที่ไม่มี ความชัดเจนมาปรับปรุง ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ ข้อที่ 44 นำนโยบายในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการที่มีปัญหาในการปฏิบัติไปปรับปรุงให้เกิดความชัดเจน และข้อ 50 นำผลการปฏิบัติที่บกพร่องในการขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสู่การปรับปรุง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.65$) ส่วนข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 42 นำผลการปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหาสาเหตุเพื่อปรับปรุง ($\bar{X} = 3.34$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ปรากฏผล ดังตาราง 4.8 ดังนี้

ตาราง 4.8 เปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการดำเนินการ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการ	3.63	.236	3.62	.200	.465
2. การดำเนินการ	3.56	.247	3.58	.224	-.840
3. การให้ความร่วมมือ	3.68	.201	3.66	.211	.863
4. การประเมินผล	3.67	.377	3.51	.442	3.075**
5. การนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง	3.64	.179	3.52	.432	2.850**
เฉลี่ยรวม	3.64	.179	3.58	.194	2.626*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.8 พบว่า การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินผล และด้านการนำผลการปฏิบัติไปสู่การปรับปรุง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.9 เปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการดำเนินการ	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการ	3.60	.261	3.65	.226	.651
2. การดำเนินการ	3.54	.246	3.57	.250	.020
3. การให้ความร่วมมือ	3.67	.169	3.69	.214	.399
4. การประเมินผล	3.71	.371	3.65	.381	1.047
5. การนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง	3.71	.371	3.65	.381	1.031
เฉลี่ยรวม	3.64	.172	3.64	.183	1.033

จากตาราง 4.9 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.10 เปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ของครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการดำเนินการ	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการ	3.61	.251	3.62	.185	-.508
2. การดำเนินการ	3.57	.206	3.59	.229	-.422
3. การให้ความร่วมมือ	3.67	.199	3.66	.214	.404
4. การประเมินผล	3.47	.434	3.52	.445	-.730
5. การนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง	3.49	.425	3.53	.434	-.760
เฉลี่ยรวม	3.56	.190	3.58	.196	-.087

จากตาราง 4.10 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการรวบรวมข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด สามารถวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน ดังแสดงในตาราง 4.11 ดังนี้

ตาราง 4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน
1.	ด้านการเตรียมการ	
	1.1 ปัญหา	
	1.1.1 การสำรวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด	18
	1.1.2 ไม่สามารถตรวจสอบผู้ที่มีปัญหายาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง	14
	1.1.3 ขาดความร่วมมือและความสนใจจากครูแผนกงานอื่นๆ	11
	1.1.4 บุคลากรผู้รับผิดชอบ ขาดความชำนาญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	3
	1.2 ข้อเสนอแนะ	
	1.2.1 ผู้บริหารและครูควรร่วมกันวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง	22
	1.2.2 ควรมีการวางแผนและดำเนินงานในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น	13
	1.2.3 ควรมีการจัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังยาเสพติดในโรงเรียน	9
	1.2.4 ควรมีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงให้เป็นระบบ	4
2.	ด้านการดำเนินการ	
	2.1 ปัญหา	
	2.1.1 ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน	28
	2.1.2 การจัดทำข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังไม่เป็นระบบ	16
	2.1.3 มีการจัดกิจกรรมในการป้องกันปัญหายาเสพติดน้อย	12
	2.1.4 มีบุคลากรที่รับผิดชอบดำเนินงานด้านยาเสพติดไม่เพียงพอ	8
	2.1.5 การควบคุมดูแล ประพฤติกรรมการนักเรียน ไม่ทั่วถึง	6

ตาราง 4.11 (ต่อ)

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน
	2.2 ข้อเสนอแนะ	
	2.2.1 ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อดำเนินการให้เพียงพอ	19
	2.2.2 ควรมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง	17
	2.2.3 ควรมีการตรวจสอบหาสารเสพติดในนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	10
3.	ด้านการให้ความร่วมมือ	
	3.1 ปัญหา	
	3.1.1 การได้รับความร่วมมือในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เต็มที่	18
	3.1.2 การประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่นๆ มีน้อยและไม่ต่อเนื่อง	12
	3.1.3 ผู้ปกครองและชุมชนไม่กล้าให้ข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	8
	3.2 ข้อเสนอแนะ	
	3.2.1 มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง	26
	3.2.2 ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ความรู้เรื่องยาเสพติด	14
	3.2.3 ควรมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง หรือส่วนท้องถิ่นร่วมดำเนินการบริหารจัดการยาเสพติด	12
	3.2.4 ควรมีการสนับสนุนและให้ความสำคัญกับคณะกรรมการนักเรียนที่มีหน้าที่ช่วยเหลือตรวจสอบปัญหายาเสพติดในโรงเรียน	10
4.	ด้านการประเมินผล	
	4.1 ปัญหา	
	4.1.1 การติดตามประเมินผลการปฏิบัติไม่มีความต่อเนื่อง	18
	4.1.2 ครูและบุคลากรไม่ทราบผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหายาเสพติด	11
	4.1.3 ขาดการติดตามผลในการร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครอง	8
	4.1.4 การประเมินผลร่วมกับชุมชน ผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน	6

ตาราง 4.11 (ต่อ)

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน
	4.2 ข้อเสนอแนะ	
	4.2.1 ผู้บริหารควรติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	22
	4.2.2 ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง	17
	4.2.3 ควรมีการสรุปรายงานการประเมินผลการปฏิบัติให้ผู้บริหารและครูทราบทุกเดือน	13
5.	ด้านการนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง	
	5.1 ปัญหา	
	5.1.1 ไม่มีการรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติไว้อย่างเป็นระบบ	18
	5.1.2 การรวบรวมข้อมูลและผลในการประสานการปฏิบัติกับชุมชนและผู้ปกครองไม่ชัดเจนและเป็นระบบ	10
	5.1.3 ไม่มีการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนงานเพื่อนำข้อมูลและผลการปฏิบัติไปปรับปรุง	8
	5.1.4 ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการดำเนินการกับนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด	5
	5.2 ข้อเสนอแนะ	
	5.2.1 ควรรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่ยังขัดข้องหรือเป็นปัญหามาไปสู่การปรับปรุงให้ดีขึ้น	14
	5.2.2 ควรมีการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องหรือเป็นกลุ่มเสี่ยงกับยาเสพติดให้เป็นปัจจุบันชัดเจน	12
	5.2.3 ให้บุคลากรผู้รับผิดชอบรายงานผลดำเนินงานเป็นระยะ	9
	5.2.4 ให้มีการรวบรวมปัญหามาเสนอให้ผู้บริหารทราบเพื่อกำหนดแนวทางการปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน	6

จากตาราง 4.11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า

1. การเตรียมการ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาว่า การสำรวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด อันดับ 1 (ความถี่ = 18) ไม่สามารถตรวจสอบผู้ที่มีปัญหาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง อันดับ 2 (ความถี่ = 14) และ ขาดความร่วมมือและความสนใจจากครูแผนกงานอื่นๆ อันดับ 3 (ความถี่ = 11) ส่วนข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารและครูควรร่วมกันวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง อันดับ 1 (ความถี่ = 22) ควรมีการวางแผนและดำเนินงานในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น อันดับ 2 (ความถี่ = 13) และควรมีการจัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังยาเสพติดในโรงเรียน อันดับ 3 (ความถี่ = 9)

2. การดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาว่า ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน อันดับ 1 (ความถี่ = 28) การจัดทำข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังไม่เป็นระบบ อันดับ 2 (ความถี่ = 16) และ มีการจัดกิจกรรมในการป้องกันปัญหายาเสพติดน้อย อันดับ 3 (ความถี่ = 12) ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อดำเนินการให้เพียงพอ อันดับ 1 (ความถี่ = 19) ควรมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง อันดับ 2 (ความถี่ = 17) และ ควรมีการตรวจสอบหาสารเสพติดในนักเรียนอย่างต่อเนื่อง อันดับ 3 (ความถี่ = 10)

3. การให้ความร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาว่า การได้รับความร่วมมือในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เต็มที่ อันดับ 1 (ความถี่ = 18) การประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่นๆ มีน้อย และไม่ต่อเนื่อง อันดับ 2 (ความถี่ = 12) และผู้ปกครองและชุมชนไม่กล้าให้ข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด อันดับ 3 (ความถี่ = 8) ส่วนข้อเสนอแนะคือ มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง อันดับ 1 (ความถี่ = 26) ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ความรู้เรื่องยาเสพติด อันดับ 2 (ความถี่ = 14) และ ควรมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง หรือส่วนร่วมดำเนินการบริหารจัดการยาเสพติด อันดับ 3 (ความถี่ = 12)

4. การประเมินผล กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาว่าการติดตามประเมินผลการปฏิบัติไม่มีความต่อเนื่อง อันดับ 1 (ความถี่ = 18) ครูและบุคลากรไม่ทราบผลการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด อันดับ 2 (ความถี่ = 11) และขาดการติดตามผลในการร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครอง อันดับ 3 (ความถี่ = 8) ส่วนข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารควรติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องอันดับ 1 (ความถี่ = 22) ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง อันดับ 2 (ความถี่ = 17) และควรมีการสรุปรายงานการประเมินผลการปฏิบัติให้ผู้บริหารและทราบทุกเดือน อันดับ 3 (ความถี่ = 13)

5. นำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาว่า ไม่มีการรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติไว้อย่างเป็นระบบ อันดับ 1 (ความถี่ = 18) การรวบรวมข้อมูล และผลในการประสานการปฏิบัติกับชุมชนและผู้ปกครองไม่ชัดเจนและเป็นระบบ อันดับ 2 (ความถี่ = 10) และ ไม่มีการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนงานเพื่อนำข้อมูลและผลการปฏิบัติไป ปรับปรุง อันดับ 3 (ความถี่ = 8) ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่ยังขาดข้อหรือ เป็นปัญหามาไปสู่การปรับปรุงให้ดีขึ้น อันดับ 1 (ความถี่ = 14) ควรมีการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องหรือเป็นกลุ่มเสี่ยงกับยาเสพติดให้เป็น ปัจจุบันชัดเจน อันดับ 2 (ความถี่ = 12) และให้บุคลากรผู้รับผิดชอบรายงานผลดำเนินงานเป็น ระยะ อันดับ 3 (ความถี่ = 9)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
  - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของบุคลากรใน 5 ด้าน ได้แก่ การเตรียมการ การดำเนินการ การให้ความร่วมมือ การประเมินผล และการนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทั้ง 5 ด้าน โดยจำแนกตามสภาพตำแหน่ง และประสบการณ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกัน

และแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน

3. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 รวมทั้งสิ้น 1,189 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 96 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,093 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากจำนวนประชากร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan : 2538 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 - 149) แล้วทำการสุ่มแต่ละระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 76 คน และครูผู้สอน จำนวน 285 คน รวมทั้งสิ้น 361 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของบุคลากร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.837

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม โดยส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 1 ผ่านไปยังผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถาม แล้วผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมดให้กับกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 1 โดยนำส่งด้วยตนเองบางส่วน และอีกบางส่วนส่งทางไปรษณีย์ โดยแนบซองไปรษณีย์พร้อมเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย และผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างกลับคืนได้ทั้งหมด จำนวน 361 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาร้อยละ (Percent)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของบุคคลากร โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เสนอเป็นข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

4.4 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขบุรี เขต 1 ที่เป็นคำถามปลายเปิด ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนต่อการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาลด ดังนี้ การให้ความร่วมมือ การเตรียมการ การดำเนินการ การนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง และการประเมินผล

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับ การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ดังนี้

4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงาน ได้แก่ การสำรวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด ไม่สามารถตรวจสอบผู้ที่มีปัญหาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง ขาดความร่วมมือและความสนใจจากครูแผนกงานอื่นๆ ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ จัดทำข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังไม่เป็นระบบ มีการจัดกิจกรรมในการป้องกันปัญหาเสพติดน้อย การได้รับความร่วมมือในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เต็มที่ การประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ มีน้อย และไม่ต่อเนื่อง ผู้ปกครองและชุมชนไม่กล้าให้ข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การติดตามประเมินผลการปฏิบัติไม่มีความต่อเนื่อง ครูและบุคลากร

ไม่ทราบผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ขาดการติดตามผลในการร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครอง ไม่มีการรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติไว้อย่างเป็นระบบ การรวบรวมข้อมูลและผลในการประสานการปฏิบัติกับชุมชนและผู้ปกครองไม่ชัดเจนและเป็นระบบ และไม่มีการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนงานเพื่อนำข้อมูลและผลการปฏิบัติไปปรับปรุง

4.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ได้แก่ ผู้บริหารและครูควรร่วมกันวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ควรมีการวางแผนและดำเนินงานในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น ควรมีการจัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังยาเสพติดในโรงเรียน ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อดำเนินการให้เพียงพอ ควรมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง ควรมีการตรวจสอบหาสารเสพติดในนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ความรู้เรื่องยาเสพติด ควรมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง หรือส่วนร่วมดำเนินการบริหารจัดการยาเสพติด ผู้บริหารควรติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติร่วมกันระหว่างครูกับ ผู้ปกครอง ควรมีการสรุปรายงานการประเมินผลการปฏิบัติให้ผู้บริหารและทราบทุกเดือน ควรรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่ยังขาดช่องหรือ เป็นปัญหำนำไปสู่การปรับปรุงให้ดีขึ้น ควรมีการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องหรือเป็นกลุ่มเสี่ยงกับยาเสพติด ให้เป็นปัจจุบัน ชัดเจน และ ให้นักลกรผู้ที่รับผิดชอบรายงานผลดำเนินงานเป็นระยะ

อภิปรายผล

จากการศึกษา การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านต่าง ๆ และมีประเด็นที่ค้นพบ อันจะเป็นข้อมูลนำไปสู่การวางแผนปรับปรุงและพัฒนาแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 และเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัย ได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน ต่อการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การเตรียมการ การดำเนินการ การให้ความร่วมมือ การประเมินผล และการนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง

โดยภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของของปัญหา ยาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญส่งผลกระทบต่ออนาคตและชีวิตของนักเรียนและเยาวชน ซึ่งทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงได้มีการดำเนินงานและบริหารจัดการปัญหายาเสพติดในโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรการในการป้องกันยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน มีการแต่งตั้งบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ในการรับผิดชอบการปฏิบัติงาน มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยได้นำมาตรการและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมาดำเนินงานอย่างเป็นระบบที่ชัดเจน มีการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ในการรณรงค์และป้องกัน มีการประสานงานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน แล้วจึงสรุป วิเคราะห์ผลการดำเนินงานเพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ดิเรก บูรณ์เจริญ (2554 : 71) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนต่อการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เป็นรายด้าน พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งจะอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการเตรียมการ จากผลการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะว่าการเตรียมการเพื่อดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนนั้น โรงเรียนทุกแห่งมีการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อเป็นข้อกำหนดแนวทางในการบริหารงานในโรงเรียนไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 52) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับครูใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา ด้านการเตรียมการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยดังกล่าว ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คิเรก บูรณ์เจริญ (2554 : 71) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพ การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน สถานศึกษา ด้านการวางแผน ซึ่งเป็นขั้นตอนในการเตรียมการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการดำเนินการ จากผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็น เพราะในการดำเนินการ ผู้บริหารได้กำหนดนโยบายและกำหนดแผนการปฏิบัติงานในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดใน โรงเรียนที่ชัดเจน มีการจัดกิจกรรมและจัดการเรียนการสอนที่ให้ ความรู้ การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างหลากหลาย มีการประสานและร่วมปฏิบัติการ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เช่น ตำรวจ องค์การส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล และมีการจัดระบบติดตาม ดูแล ช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง จึงมีความเห็นในด้านการดำเนินการ ว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คิเรก บูรณ์เจริญ (2554 : 71) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงาน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติงาน หรือการดำเนินงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการให้ความร่วมมือ จากผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทุกฝ่ายได้ให้ความร่วมมือร่วมใจใน การปฏิบัติงานกันเป็นอย่างดี โรงเรียนมีการประสานงานขอความร่วมมือกับชุมชน เครือข่าย ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และได้รับความร่วมมือในการร่วมวางแผน ช่วยเหลือ หรือปฏิบัติกิจกรรมตลอดมา ได้รับความร่วมมือจาก เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง และสาธารณสุข เข้าไปดำเนินการตรวจสอบ หรือคุ้มครองหาสาร เสพติดกับนักเรียนเป็นประจำ ประกอบกับได้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปจัดกิจกรรมการเรียน การสอน อบรม บรรยาย ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดตาม โครงการครูแดร์ (D.A.R.E.) ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนได้ให้ความสำคัญและเปิด โอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้าไปมีส่วนร่วม มีบทบาทและให้ ความร่วมมือในการบริหารจัดการปัญหาเสพติด กลุ่มตัวอย่างจึงมีความเห็นในด้านการให้ ความร่วมมือ ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธนชน อินทจันทร์

(2556 : 116) ได้ทำการศึกษาวิจัย รูปแบบความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ได้ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน และนำผลการปฏิบัติมาสรุป วิเคราะห์ และประเมินผลร่วมกัน เพื่อจัดทำรายงานเสนอให้ทราบตามลำดับชั้น และเผยแพร่ มีการนำผลประเมินเพื่อร่วมพิจารณาปรับกระบวนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการเปลี่ยนแปลง มีการจัดทำ จัดเก็บ และรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติไว้อย่างเป็นระบบ

1.5 ด้านการนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง จากผลการวิจัยพบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา และครู ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน มีการบริหารจัดการในการวางแผน การปฏิบัติงาน การประสานความร่วมมือ การติดตามประเมินผล อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ประกอบการดำเนินงานหรือการปรับปรุง แก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพ ประสพผลสำเร็จ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเรก บุรณ์เจริญ (2554 : 71) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งพบว่า โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินผล และด้านการนำผลการปฏิบัติไปสู่การปรับปรุง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เป็นเพราะ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย สั่งการ ควบคุม ดูแลการดำเนินการ ส่วนครูผู้สอนจะมีหน้าที่ดำเนินการหรือปฏิบัติตามนโยบาย คำสั่ง ตามที่ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบในภาคปฏิบัติ จึงได้สัมผัส และรับรู้กับสภาพที่เป็นจริงในกระบวนการดำเนินงาน และมีความใกล้ชิดกับเด็กนักเรียนมากกว่า จึงมีความเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คิเรก บูรณ์เจริญ (2554 : 71) ได้วิจัยสภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันเช่นกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแม้จะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติต่างกัน แต่มีระยะเวลาในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในระยะเวลาที่พร้อม ๆ กันเป็นส่วนใหญ่ และได้ดำเนินการภายใต้นโยบายและแนวทางการปฏิบัติเดียวกัน ในการปฏิบัติงาน มีการร่วมวางแผน การเตรียมการปฏิบัติร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ได้มีการประสานงานและร่วมปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดภายในกลุ่มอย่างต่อเนื่องตลอดมา จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้รับรู้ถึงสภาพการดำเนินการและปัญหาการดำเนินงานเท่ากันๆ จึงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 130) ได้วิจัยแนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู จำแนกประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูรรัมย์ เขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะข้อมูลเพิ่มเติมมากที่สุด จำแนกรายด้านได้ดังนี้

3.1 การเตรียมการ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา มากที่สุดคือการสำรวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด (ความถี่ = 18) รองลงมาคือการไม่สามารถตรวจสอบผู้ที่มีปัญหายาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง (ความถี่ = 14) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลิทเทอเดลและแมนส์เค (Leatherdale & Manske, 2005 : 1762) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่ของนักศึกษา กับสภาพแวดล้อมและการเริ่มสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมศึกษา จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะว่าโปรแกรมการป้องกันควรจะเน้นเป้าหมายไปที่สถานศึกษานักเรียนที่มีความเสี่ยง

ส่วนข้อเสนอแนะกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนควรร่วมกันวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง (ความถี่ = 22) รองลงมาคือ ควรมีการวางแผนและดำเนินงานในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น (ความถี่ = 13) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เหงียน (Nguyen, 2008 : 114) ได้ศึกษาเรื่องการใช้สารเสพติดในหนุ่มสาวในประเทศเวียดนาม : อิทธิพลจากครอบครัว เพื่อนและสังคม ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลสำคัญเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านตัวบุคคลด้านครอบครัว ด้านครอบครัว และด้านสังคมต่อการ ใช้สารเสพติดในกลุ่มคนวัยหนุ่มสาวในประเทศเวียดนาม นำไปสู่การพัฒนาแผนการป้องกันการ ใช้สารเสพติดที่มีประสิทธิผลมากขึ้นในประเทศเวียดนาม

3.2 การดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากที่สุดคือการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน (ความถี่ = 28) รองลงมาคือ การจัดทำข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังไม่เป็นระบบ (ความถี่ = 16) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดิเรก บูรณ์เจริญ (2554: 79) ได้วิจัยสภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา คือ มีงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 123) ได้วิจัยแนวทางการบริหารจัดการปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูรรัมย์ เขต 3 พบข้อเสนอแนะในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูลด้านปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

ส่วนข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อดำเนินการให้เพียงพอ (ความถี่ = 19) รองลงมาคือ ควรมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง (ความถี่ = 17) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คีเรก บุรณ์เจริญ (2554 : 79) ได้วิจัยสภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษา เขต 32 พบมีข้อเสนอแนะว่า การดำเนินการปราบปรามภาครัฐต้องดำเนินการอย่างเด็ดขาด

3.3 การให้ความร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา มากที่สุดคือ การได้รับความร่วมมือในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เต็มที่ (ความถี่ = 18) รองลงมาคือ การประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่นๆ มีน้อย และไม่ต่อเนื่อง (ความถี่ = 12) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 118 - 119) ได้วิจัยแนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบข้อเสนอแนะในการประสานงานและขอความร่วมมือจาก ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน โรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ

ส่วนข้อเสนอแนะคือ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือ ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง (ความถี่ = 26) รองลงมาคือ ควรประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ความรู้เรื่องยาเสพติด (ความถี่ = 14) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แวนเดอร์ (Vander. 2005 : 229 - 320) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนและสถานศึกษา ผลที่แตกต่าง เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ของกลยุทธ์และอัตราการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นในชุมชนและสถานศึกษาหลังการควบคุมตัวแปรอื่น ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมของชุมชนและของสถานศึกษา การมีองค์การนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการลดลงของการใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4. การประเมินผล กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา มากที่สุดคือ การติดตามประเมินผลการปฏิบัติไม่มีความต่อเนื่อง (ความถี่ = 18) รองลงมาคือ ครูและบุคลากรไม่ทราบผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาเสพติด (ความถี่ = 11) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คีเรก บุรณ์เจริญ (2554 : 79) ได้วิจัยสภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะ ด้านให้มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง บุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีการจัดประชุมอบรม

ส่วนข้อเสนอแนะคือ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ = 22) รองลงมาคือ ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง (ความถี่ = 17) ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 123) ได้วิจัยแนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูรธรรม์เขต 3 พบข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการสรุปรับทราบการประเมินผล

3.5 นำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากที่สุดคือ ไม่มีการรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติไว้อย่างเป็นระบบ (ความถี่ = 18) รองลงมาคือ การรวบรวมข้อมูลและผลในการประสานการปฏิบัติกับชุมชนและผู้ปกครองไม่ชัดเจนและเป็นระบบ (ความถี่ = 10) ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 123,134) ได้วิจัยแนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูรธรรม์เขต 3 พบว่า การนำผลการปฏิบัติด้านการประสานงานกับผู้นำชุมชนในการดำเนินงานบริหารจัดการปัญหาเสพติดที่บกพร่องสู่การปรับปรุงที่ชัดเจน และผู้ปกครองไม่มีเวลาในการให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ และมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธนชน อินทจันทร์ (2556 : 116) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงที่มีผลต่อความสำเร็จในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษามีด้วยกัน สี่ปัจจัย โดยในด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน เท่ากับ - .24

ส่วนข้อเสนอแนะคือ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นมากที่สุด ควรรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่ยังขาดข้อหรือ เป็นปัญหามาไปสู่การปรับปรุงให้ดีขึ้น (ความถี่ = 14) รองลงมาคือ ควรมีการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องหรือเป็นกลุ่มเสี่ยงกับยาเสพติด ให้เป็นปัจจุบัน ชัดเจน (ความถี่ = 12) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รังสรรค์ คำเกิด (2554 : 134) ได้วิจัยแนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูรธรรม์เขต 3 พบว่า ควรให้มีการนำผลการปฏิบัติด้านการประสานงานกับผู้นำชุมชน การนำนโยบายในการบริหารจัดการของกระทรวงศึกษาธิการที่มีปัญหาในการปฏิบัติและผลการปฏิบัติการกระจายความรับผิดชอบให้กับกรรมการนักเรียนที่มีปัญหาในการวางแผนบริหารจัดการไปสู่การปรับปรุงที่ชัดเจน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แซนเดอร์ส (Sanders, 2001) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมการรายงานพฤติกรรมตนเองและการให้ความช่วยเหลือด้านพฤติกรรมมีวินัย

ของนักเรียนผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจัดอยู่ในภาวะเสี่ยง จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือ ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องจัด โปรแกรมให้คำปรึกษาและคัดกรองนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษา การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัย จึงได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1.1 การเตรียมการ พบว่าข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 มีคณะกรรมการจัดทำแผนป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และข้อ 4 มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ด้านยาเสพติดของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน โรงเรียนควรมีการระดมสมองระหว่างผู้บริหารกับครูและบุคลากรทุกฝ่าย ร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ด้านยาเสพติด แบบบูรณาการกับวิชาอื่นๆ ได้อย่างหลากหลาย ร่วมกันปรึกษาหารือ วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ เพื่อนำมาวางแผนและกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 1 การสำรวจแนวทางในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด โรงเรียนควรมีการสำรวจสถานการณ์ปัญหาเสพติดในบริเวณที่ตั้งของโรงเรียนให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและปัจจุบัน

1.2 การดำเนินการ พบว่าข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 11 มีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการปัญหาเสพติดอย่างเป็นระบบ โรงเรียนควรมีการกำหนดขั้นตอนในการบริหารจัดการ โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในแนวทางเดียวกันและครอบคลุมขั้นตอนการปฏิบัติ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 12 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลประมวลผลข้อมูลด้านปัญหาเสพติดในโรงเรียน เพื่อจะได้นำข้อมูลมาจัดทำระบบเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในโรงเรียน ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด การควบคุมหรือแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน และสร้างการมีส่วนร่วมทั้งด้านการป้องกัน การปราบปรามและการบำบัดรักษาอย่างจริงจัง

1.3 การให้ความร่วมมือ พบว่าข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 27 ประสานงานกับผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนาในการแจ้งข้อมูลข่าว แหล่งยาเสพติด ทั้งนี้ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ควรมีจิตสำนึกในการดูแลลูกหลานไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุข เพื่อช่วย

สถานศึกษาให้มีมาตรการป้องกันและการป้องปรามติดตามผู้จำหน่ายและผู้เสพและมาตรการความปลอดภัย เป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาในการต่อสู้กับปัญหา ยาเสพติดและแหล่งอบายมุขรอบสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 22 ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ปกครองโดยตรงในการดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติด เนื่องจากโรงเรียน ต้องมีการประสานขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง จริงจัง ผู้ปกครอง ควรให้ร่วมมือ ในการให้ข้อมูลพฤติการณ์การเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของบุตรหลานตนเอง ทั้งนี้ เพราะ การดำเนินการป้องกัน แก้ไขปัญหา ยาเสพติดลำพังแต่โรงเรียนฝ่ายเดียวไม่อาจสำเร็จได้ แต่จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย

1.4 การประเมินผล พบว่าข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 35 มีการประเมินผล ร่วมกับเครือข่ายการประสานงานกับองค์กรภายนอก โรงเรียนควรให้มีการประเมินทั้งภายนอก ภายในโดยให้บุคคลภายนอก เช่น หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ผู้ปกครอง หรือประชาชนทั่วไป ร่วม ประเมินผลการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โรงเรียนปลอดจากปัญหา ยาเสพติดและอบายมุขอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ข้อที่ 32 มีการประเมินผลแนวทางการบริหารจัดการของครูด้านปัญหา ยาเสพติดใน โรงเรียน ซึ่งสามารถทำได้โดยครูประจำชั้น ครูแนะแนว หรือครูผู้รับผิดชอบ ควรมีการติดตาม พฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด และรายงานคณะผู้บริหาร โรงเรียนตรงตามความเป็นจริง

1.5 การนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 45 นำปัญหาที่ผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งสายงานการบังคับบัญชาที่ไม่มีความชัดเจนมาปรับปรุง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการแบ่งสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติงานได้ สะดวก รวดเร็ว ให้ทุกส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนในการดำเนินการ สู่การปฏิบัติเชิงรุกไม่ให้นักเรียน เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 42 นำผลการปฏิบัติที่เป็นอุปสรรค ของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติดเพื่อปรับปรุง ซึ่งโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาและมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน ส่งผลให้การดำเนินงานด้านยาเสพติดได้รับความร่วมมือ เป็นที่ยอมรับ ง่ายต่อการขยายผลวงกว้างไปยังนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีผลสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติด ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงยุติธรรม. (2555ก). ข้อมูลการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2555, จาก <http://www.2.djop.moj.go.th/main/>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). คู่มือการบริหารร่วมใจด้านภัยยาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. 2545. คู่มือการประเมินสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์รื้อโรงเรียนและนโยบายด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด (Drug - Free). กรุงเทพฯ : ไอเดียสแควร์.
- _____. (2552). แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D). กรุงเทพฯ.
- กนิษฐา กล่อมเกล้า. (2542). ยาและสารเสพติด. เพชรบุรี : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- จงจิตร ชมพูนุส. (2550). การบริหารคุณภาพการศึกษาด้วย Productivity. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2557, จาก http://youth.ftpi.or.th/index.php?option=com_content&task=view&id=65.
- ศิริก บวรณัฏฐ์. (2554). สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เดชา สุทธิปัญญา. (2548). การดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอกระนวน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2541). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ชนชน อินทจันทร์. (2556). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ ป.ร.ค. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชนวัน จันศักดิ์. (2540). ผลการรณรงค์ป้องกันการใช้ยาเสพติดตามโครงการเพื่อนเตือนเพื่อนต่อความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียนในโครงการเพื่อนเตือนเพื่อน ในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนวิวัฒน์ รัตนศักดิ์. (2544). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ : คณิงนิการพิมพ์.

- บัณฑิตดา จินดาทอง. (2555). กลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประภาวดี ชานีรนนท์. (2541). การเปิดรับข่าวสาร การจดจำสาร และการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการป้องกันยาเสพติดจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ นท.ม. (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : กลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประเสริฐ สาลีเกิด. (2543). การศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายการป้องกันและแก้ปัญหการระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรีชพัชรา ชัยรัตน์. (2546). ปฏิบัติการของครอบครัวและชุมชนที่มีผลต่อผู้ติดยาเสพติด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ปัตตานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2544). การวิจัยประเมินผล: หลัก และกระบวนการ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม.
- พะเยาว์ เหมือนวงษ์ญาติ. (2542). สารเสพติดกับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : เดอะมอลล์ กรุ๊ป.
- พิกุล สีหาพงษ์. (2546, เมษายน - มิถุนายน). “วัฒนธรรมสภาพแวดล้อมและค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ความดีและความสุขของผู้เรียน”. วารสารวิชาการ. 6 (2) : 25.
- เพททย สดทาสีลปี. (2547). ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สุรินทร์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- พระวิชาญ ทุมมโชโต. (2555). การป้องกันการระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 32. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). พฤติกรรมวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- รังสรรค์ คำเกิด. (2554). แนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในโรงเรียนชายโอกาสทาง
การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มุริรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์.
- ศูนย์วิชาการต้านยาเสพติด. (2550). แนวทางการป้องกันปัญหาเสพติดสำหรับเด็กและเยาวชน
อย่างยั่งยืน : กรุงเทพฯ : สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ. (2556). แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดิน
เอาชนะยาเสพติด ปี 2557. กรุงเทพฯ.
- สถาบันรามจิตติ. (2555). โครงการติดตามสถานะการสารเสพติดในสถานศึกษาร่วมกับสำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2557, จาก
http://ramajitti.com/research_project_drug.php.
- สุชา จันทร์เอม. (2540). จิตวิทยาเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุริยา ยี่ขุน. (2550). ชุมชนร่วมมือต้านยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 7 เมษายน 2557, จาก
<http://gotoknow.org/blog/ysuriya/153463>.
- สุริยันต์ เสรีเรืองบุท. (2551). การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). สุรินทร์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สุริยา มามู. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารกับการปฏิบัติงาน
วิชาการของครูตามทัศนะของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ปัตตานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์.

- สมหวง ขุนพรหม. (2557). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาตาม ยุทธศาสตร์รั้วโรงเรียน. ประจวบคีรีขันธ์ : สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา. (2557). คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). โทษของยาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2545) รายงานผลการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศประจำปี พ.ศ.2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2547). รายงานผลการสำรวจประเมินสถานการณ์ยาเสพติด ครั้งที่ 7 (ตุลาคม 2547). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2550). รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปี งบประมาณ 2545. กรุงเทพฯ : มมป.
- _____. (2551). ยาเสพติดกับเยาวชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2553). ความรู้และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2547). นโยบายการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อนันต์ นามทองตัน. (2553). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิษณุโลก : ภัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ. (2547, เมษายน – มิถุนายน). “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” วารสารวิชาการ. 7 (2) : 59 - 64.

- Botvin, G. J. et al. (2000). "Preventing Illicit Drug Use in Adolescents : Long - term Follow - Up Data from a Randomized Control Trial of a School Population." **Addictive Behaviors.** 5 : 769 - 774.
- Evans, R.L. et al. (1981). "Social Modeling Films to Deter Smoking in Adolescents : Results of Three - year Field Investigation." **Journal of Applied Psychology.** 66 (4) : 399 - 414.
- Hansen, W.B. (1992). "School- based Substance Abuse Prevention : A Review of the State of the Art in Curriculum, 1980-1990." **Health Education Research.** 7 (3) : 403 - 430.
- Leatherdake, S.T. & Manske, S. (2005). "The Relationship between Student Smoking in the School Environment and Smoking Onset in Elementary School Student," **Cancer Epidemiol Biomarkers & Prevention.** 14 (7) : 1762 - 1775.
- Martinez, J. A. et al. (2005). "Social Factors Associated with the Daily Cigarette Smoking among Middle-School Student Adolescents in Bucaramanga, Colombia," **Biomedica.** 25 (4) : 518 - 526.
- Nguyen, V.T. (2008). "Drug Abuse among Young Adults in Vietnam : The Influence of Family, Peers, and Society." **Doctor of Philosophy : The Faculty of the Graduate School,** University of Texas at Alington, U.S.A.
- Rozi, S. et al. (2005). "Prevalence and Factors Associated with Current Smoking among High School Adolescents in Karachi, Pakistan," **Southeast Asian Journal Top Med Public Health.** 36 (2) : 498 - 504.
- Sanders,k (2001). "An Investigation of the Relationships among Lotus of Control, self - reported Behavior and Discipline Referrals among Ninth Grade Students", **Dissertation Abstract International.** 105 : 62 - 06A
- Vander, W.C.J. et al. (2005). "Community and School Drug Prevention Strategy Prevalence : Differential Effects by Setting and Substance," **Journal of Primary Prevention.** 26 (4) : 299 - 320.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๒๖๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวเจนจิรา ชิดชอบ

ด้วย นายสนอง หอมรวง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขออนุญาตจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาตและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๒๖๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสมลักษณ์ ศรีแก้ว

ด้วย นายสนอง หอมรวง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๕๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๓๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๒

ด้วย นายสนอง หอมรวง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๑” โดยมี รศ.ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายสนอง หอมรวง ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๓๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๑

ด้วย นายสนอง หอมรวง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๑” โดยมี รศ.ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถาม ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษา เข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๔๐๘๒ / ๔๑๗๕

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑
๕๐ ถนนอิสาน อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด ทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสนอง หอมรวง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต ๑” โดยมี รศ.ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้นักศึกษามีความประสงค์ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาต ให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ จึงแจ้งผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด ทุกแห่ง ทราบ และอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวเข้าเก็บข้อมูลในโรงเรียนของท่านได้ตามความเหมาะสม

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายลวด แก้วไฮสง)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

กลุ่มอำนวยการ

งานประสานงาน

โทร. ๐ ๔๕๖๑ ๑๔๐๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๒ ๐๒๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ ไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการแต่อย่างใด จึงขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่าง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

( ) ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

( ) ครูผู้สอน

2. ประสบการณ์ ได้แก่

( ) ต่ำกว่า 10 ปี

( ) ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องระดับการปฏิบัติมีความเป็นจริงมากที่สุด ตามเกณฑ์

ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติ มากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติ มาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติ ปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติ น้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติ น้อยที่สุด

ข้อที่	การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเตรียมการ					
1	การสำรวจแนวทางในการดำเนินงานป้องกันแก้ไข ปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านยาเสพติดในสถานศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	มีคณะกรรมการจัดทำแผนป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ด้านยาเสพติดของสถานศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	มีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันยาเสพติดให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	มีการจัดทำแผนกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	มีการประสานแผนการป้องกันยาเสพติดกับหน่วยงานอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	นำข้อมูลด้านยาเสพติดมาใช้ในการวางแผนป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	รวบรวมรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงด้านปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	สถานศึกษามีมาตรการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
	ด้านการดำเนินงาน					
11	มีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	มีการเก็บรวบรวมข้อมูลประมวลผลข้อมูลด้านปัญหายาเสพติดในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	นำนโยบายด้านปัญหายาเสพติดจากกระทรวงศึกษาธิการมาดำเนินการอย่างเป็นระบบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเครือข่ายการประสานงานกับองค์กรภายนอกอย่างชัดเจน.....	.....	.....	.....	.....	.....
15	มีการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดที่หลากหลาย.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
16	มีการเรียนการสอนการป้องกันยาเสพติดแบบบูรณาการร่วมกับรายวิชาอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
17	มีการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
18	มีการร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานอื่นในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
19	จัดให้มีนักเรียนอาสาสมัครช่วยป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
20	มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
	ด้านการให้ความร่วมมือ					
21	ประสานงานกับแผนงานโรงเรียนอื่นในการดำเนินการบริหารจัดการยาเสพติดร่วมกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
22	ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ปกครองโดยตรงในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
23	ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
24	ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
25	ประสานงานกับโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
26	ประสานงานกับหน่วยงานเอกชนในการแจ้งข้อมูลข่าวสารแหล่งยาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
27	ประสานงานกับผู้นำชุมชนผู้นำทางศาสนาในการแจ้งข้อมูลข่าวสารแหล่งยาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
28	โรงเรียนกับผู้ปกครองร่วมกันรณรงค์ให้ทราบถึงโทษของยาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
29	นักเรียนมีส่วนร่วมเสนอความคิดร่วมปฏิบัติงานในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
30	ประสานงานกับสื่อมวลชนในท้องถิ่นในการแจ้งข่าวสารแหล่งยาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
ด้านการประเมินผล						
31	ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการสรุปทราบการประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
32	มีการประเมินผลแนวทางการบริหารจัดการของครูด้านปัญหายาเสพติดในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
33	มีการประเมินผลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการนักเรียนในการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
34	มีการประเมินผลในการนำนโยบายจากหน่วยเหนือมาดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
35	มีการประเมินผลร่วมกับเครือข่ายการประสานงานกับองค์กรภายนอก.....	.....	.....	.....	.....	.....
36	มีการประเมินผลขั้นตอนในการบริหารจัดการปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
37	มีการประเมินผลการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านปัญหายาเสพติดในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
38	มีการประเมินผลการทำงานของโรงเรียนกับผู้ปกครองร่วมกันรณรงค์ให้ทราบถึงโทษของยาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
39	มีการประเมินผลกระจายความรับผิดชอบให้กับคณะกรรมการนักเรียนช่วยป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
40	มีการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดภาพรวมทั้งหมดในรอบปี.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง					
41	ปรับปรุงการปฏิบัติตามสายบังคับบัญชาที่มีปัญหาในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
42	นำผลการปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อปรับปรุง.....	.....	.....	.....	.....	.....
43	รวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติที่ไม่ชัดเจนเป็นปัญหาในการบริหารจัดการปัญหายาเสพติดในโรงเรียนไปสู่การปรับปรุง.....	.....	.....	.....	.....	.....
44	นำนโยบายในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการที่มีปัญหาในการปฏิบัติไปปรับปรุงให้เกิดความชัดเจน.....	.....	.....	.....	.....	.....
45	นำปัญหาที่ผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งสายงานการบังคับบัญชาที่ไม่มีความชัดเจนมาปรับปรุง.....	.....	.....	.....	.....	.....
46	หาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดเพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานป้องกันแก้ไข.....	.....	.....	.....	.....	.....
47	นำจุดบกพร่องของการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองที่ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจนจนถึงโทษของยาเสพติดสู่การปรับปรุง.....	.....	.....	.....	.....	.....
48	นำผลปฏิบัติของการกระจายความรับผิดชอบให้กับกรรมการนักเรียนที่บกพร่องในการวางแผนการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดสู่การปรับปรุง....	.....	.....	.....	.....	.....
49	นำผลการปฏิบัติด้านการประสานงานกับผู้นำชุมชนในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดที่บกพร่องสู่การปรับปรุงที่ชัดเจน.....	.....	.....	.....	.....	.....
50	นำผลการปฏิบัติที่บกพร่องในการขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสู่การปรับปรุง.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง หากท่านมีปัญหาหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุที่โปรดเติมคำในช่องว่าง ในข้อต่อไปนี้

1. ด้านการเตรียมการ

1.1 ปัญหา.....

1.2 ข้อเสนอแนะ.....

2. ด้านการดำเนินการ

2.1 ปัญหา.....

2.2 ข้อเสนอแนะ.....

3. ด้านการให้ความร่วมมือ

3.1 ปัญหา.....

3.2 ข้อเสนอแนะ.....

4. ด้านการประเมินผล

4.1 ปัญหา.....

4.2 ข้อเสนอแนะ.....

5. ด้านนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง

5.1 ปัญหา.....

5.2 ข้อเสนอแนะ.....

ขอขอบคุณท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายสนอง หอมรวง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค
คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

สรุปผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ นิยามศัพท์เฉพาะของแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรไรรัมย์ เขต 1

ข้อ ที่	การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ/ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
	ด้านการเตรียมการ					
1.	การสำรวจแนวทางในการดำเนินงานป้องกันแก้ไข ปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
2.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านยาเสพติดในสถานศึกษา	1	1	1	3	1
3.	มีคณะกรรมการจัดทำแผนป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
4.	มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ด้านยาเสพติดของสถานศึกษา	1	1	1	3	1
5.	มีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันยาเสพติดให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา	1	1	1	3	1
6.	มีการจัดทำแผนกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด	1	1	1	3	1
7.	มีการประสานแผนการป้องกันยาเสพติดกับหน่วยงานอื่น	1	1	1	3	1
8.	นำข้อมูลด้านยาเสพติดมาใช้ในการวางแผนป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
9.	รวบรวมรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงด้านปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
10.	สถานศึกษามีมาตรการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	1	1	1	3	1
	ด้านการดำเนินการ					
11	มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการปัญหายาเสพติดอย่างมีระบบ	1	1	1	3	1
12	มีการเก็บรวบรวมข้อมูลประมวลผลข้อมูลด้านปัญหายาเสพติดในโรงเรียน	1	1	1	3	1

ข้อ ที่	การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ/ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
13	นำนโยบายด้านปัญหายาเสพติดจากกระทรวงศึกษาธิการมาดำเนินการอย่างเป็นระบบ	1	1	1	3	1
14	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเครือข่ายการประสานงานกับองค์กรภายนอกอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1
15	มีการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดที่หลากหลาย	1	1	1	3	1
16	มีการเรียนการสอนการป้องกันยาเสพติดแบบบูรณาการร่วมกับรายวิชาอื่น	1	1	1	3	1
17	มีการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1
18	มีการร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานอื่นในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
19	จัดให้มีนักเรียนอาสาสมัครช่วยป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
20	มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
21	ด้านการให้ความร่วมมือ ประสานงานกับแผนงานโรงเรียนอื่นในการดำเนินการบริหารจัดการยาเสพติดร่วมกัน	1	1	1	3	1
22	ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ปกครองโดยตรงในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
23	ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
24	ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
25	ประสานงานกับโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1

ข้อ ที่	การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ/ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
26	ประสานงานกับหน่วยงานเอกชนในการแจ้งข้อมูล ข่าวสารแหล่ง ยาเสพติด	1	1	1	3	1
27	ประสานงานกับผู้นำชุมชนผู้นำทางศาสนาในการแจ้งข้อมูล ข่าวสารแหล่งยาเสพติด	1	1	1	3	1
28	โรงเรียนกับผู้ปกครองร่วมกันรณรงค์ให้ทราบถึงโทษของ ยาเสพติด	1	1	1	3	1
29	นักเรียนมีส่วนร่วมเสนอความคิดร่วมปฏิบัติงานในการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
30	ประสานงานกับสื่อมวลชนในท้องถิ่นในการแจ้งข่าวสารแหล่ง ยาเสพติด	1	1	1	3	1
31	ด้านการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการสรุปรับทราบ การประเมินผล	1	1	1	3	1
32	มีการประเมินผลแนวทางการบริหารจัดการของครูด้านปัญหา ยาเสพติดใน โรงเรียน	1	1	1	3	1
33	มีการประเมินผลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการนักเรียน ในการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
34	มีการประเมินผลในการนำนโยบายจากหน่วยเหนือมาดำเนินงาน ป้องกันปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
35	มีการประเมินผลร่วมกับเครือข่ายการประสานงานกับองค์กร ภายนอก	1	1	1	3	1
36	มีการประเมินผลขั้นตอนในการบริหารจัดการปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
37	มีการประเมินผลการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านปัญหายาเสพติด ในโรงเรียน	1	1	1	3	1
38	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนกับผู้ปกครอง ร่วมกันรณรงค์ให้ทราบถึงโทษของยาเสพติด	1	1	1	3	1

ข้อ ที่	การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ/ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
39	มีการประเมินผลกระจายความรับผิดชอบให้กับคณะกรรมการนักเรียนช่วยป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน	1	1	1	3	1
40	มีการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดภาพรวมทั้งหมดในรอบปี	1	1	1	3	1
41	ด้านนำผลการปฏิบัติสู่การปรับปรุง ปรับปรุงการปฏิบัติตามสายบังคับบัญชาที่มีปัญหาในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	3	1
42	นำผลการปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อปรับปรุง	1	1	1	3	1
43	รวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติที่ไม่ชัดเจนเป็นปัญหาในการบริหารจัดการปัญหายาเสพติดในโรงเรียนไปสู่การปรับปรุง	1	1	1	3	1
45	นำปัญหาที่ผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งสายงานการบังคับบัญชาที่ไม่มีความชัดเจนมาปรับปรุง	1	1	1	3	1
44	นำนโยบายในการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการที่มีปัญหาในการปฏิบัติไปปรับปรุงให้เกิดความชัดเจน					
46	หาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดเพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานป้องกันแก้ไข	1	1	1	3	1
47	นำจุดบกพร่องของการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองที่ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจนจนถึงโทษของยาเสพติดสู่การปรับปรุง	1	1	1	3	1
48	นำผลปฏิบัติของการกระจายความรับผิดชอบให้กับกรรมการนักเรียนที่บกพร่องในการวางแผนการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดสู่การปรับปรุง	1	1	1	3	1

ข้อ ที่	การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ/ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
49	นำผลการปฏิบัติด้านการประสานงานกับผู้นำชุมชน ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่บกพร่อง สู่การปรับปรุงที่ชัดเจน	1	1	1	3	1
50	นำผลการปฏิบัติที่บกพร่องในการขอความร่วมมือกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องสู่การปรับปรุง	1	1	1	3	1

ค่า IOC มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกข้อ ถือว่าข้อคำถามมีค่าเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

สรุป ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบสอบถามเรื่อง สภาพการดำเนินงาน
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามุรไร้มย เขต 1 ว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับค่านิยมศัพท์ โดยมีค่าดัชนี
ความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายธีรยุทธ โปรยไธสง

ผู้อำนวยการ โรงเรียนสะแกโพรงอนุสรณ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1

2. นางสมลักษณ์ ศรีแก้ว

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสะแกโพรงอนุสรณ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1

3. นางสาวเจนจิรา ชิดชอบ

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสะแกโพรงอนุสรณ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	184.33	80.230	-.194	.843
a2	183.80	74.441	.434	.830
a3	183.67	74.575	.660	.828
a4	183.70	75.114	.515	.830
a5	183.87	71.775	.773	.823
a6	183.87	76.947	.181	.836
a7	184.10	74.921	.326	.833
a8	183.87	78.740	-.009	.839
a9	183.77	75.495	.490	.831
a10	183.73	72.961	.572	.827
b1	184.23	77.702	.061	.840
b2	184.20	76.924	.165	.837
b3	183.77	76.875	.278	.834
b4	184.40	78.938	-.032	.839
b5	184.30	77.390	.107	.838
b6	183.83	75.799	.321	.833
b7	183.77	75.495	.490	.831
b8	183.93	75.306	.401	.831
b9	184.37	78.723	-.022	.842
b10	183.90	76.438	.272	.834

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
c1	183.77	72.461	.678	.825
c2	184.27	81.513	-.298	.847
c3	183.83	76.075	.348	.833
c5	183.73	77.099	.272	.834
c6	183.83	74.213	.603	.828
c7	183.67	77.126	.195	.836
c8	183.73	77.513	.153	.836
c9	183.80	74.648	.577	.829
c10	183.73	77.237	.249	.835
d1	183.83	74.075	.523	.829
d2	183.83	74.006	.464	.829
d3	183.37	72.861	.383	.831
d4	183.73	75.237	.383	.832
d5	183.30	72.769	.468	.828
d6	183.80	71.959	.707	.824
d7	184.13	77.361	.118	.838
d8	184.23	79.357	-.083	.841
d9	184.27	80.133	-.174	.843
d10	183.80	78.855	-.021	.839
e1	183.67	74.299	.377	.831
e2	183.27	73.306	.384	.831
e3	183.60	73.697	.543	.828
e4	183.30	72.769	.468	.828

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
e5	183.80	71.959	.707	.824
e6	184.13	77.361	.118	.838
e7	184.23	79.357	-.083	.841
e8	183.53	75.361	.183	.839
e9	183.70	78.976	-.040	.840
e10	183.37	75.068	.314	.833

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 50

Alpha = .837

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสนอง หอมรวง
วัน เดือน ปี เกิด	20 มีนาคม 2525
สถานที่เกิด	ตำบลหนองหว้า อำเภอเบญจลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	375/1 หมู่ 3 ตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสะแกโพรงอนุสรณ์ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 3100
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2538 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองบัวใหญ่ ตำบลหนองหว้า อำเภอเบญจลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ. 2541 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองหว้าประชาสรรค์ ตำบลหนองหว้า อำเภอเบญจลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ. 2544 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองหว้าประชาสรรค์ ตำบลหนองหว้า อำเภอเบญจลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ. 2548 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2559 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชา การบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์